

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 31.50 Lir - nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 65 Lir. Cek, rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inzerate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tuje izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire. Estero, mese 31.50 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire. Estero 65 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti, 10.349 per le inserzioni.

Filliale: Novo mesto.

Vojno poročilo št. 991
Delovanje izvidniških oddelkov
20 sovražnih letal sestreljenih

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:
Delovanje izvidniških oddelkov ob meji med Libijo in Tunisom.
Oddelki letal Osi so z dobrim uspehom bombardirali zbirališča motornih sredstev in čet. Na odseku v Tunisu motilno streljanje topništva z obeh strani. Sovražni letalski oddelki so živahno bombardirali Kairuan (Tunis) in je bilo med civilnim prebivalstvom mnogo žrtev. Nemški lovci so v boju sestrelili 16 sovražnih letal.
Eksplozivne in zažigalne bombe so bile vržene na nekaj krajev na kalabrijski obali Jonskega morja, na Noto Marino in mesto Trapani. Škoda je majhna. Žrtve še niso preštete. Nad Trapanijem so italijansko-nemški protiletalski topovi v polno zadeli 4 letala. Eno letalo je padlo severno od mesta, drugo v morje pri otokih Egadih, tretje pri Blandinu in četuto južno od Paceca.

Prijateljska pogodba med Japonsko in Bolgarijo potrjena
Tokio, 10. febr. AS: Prijateljska in kulturna pogodba med Japonsko in Bolgarijo je bila odobrena na seji zasebnega sveta. Seja je bila pod predsedstvom japonskega cesarja.

Bolgarija se udeleži velesejma v Smirni
Sofija, 10. febr. AS: Uradno je bilo objavljeno, da se bo Bolgarija udeležila prihodnjega velesejma v Smirni. Ta sklep bolgarske vlade izpričuje dobre politične zveze med Bolgarijo in Turčijo.

Anglosaksonce podmorniška vojna zelo vznemirja
München, 10. febr. AS: »Münchener Zeitung« objavljala članek o vojskovanju na morju, ki pravi, da se Angleži sicer zadovoljujejo kot opazovalci ruske ofenzive na vzhodu, vendar pa jih plašijo uspehi podmornice Osi na vseh delih Atlantika. Angleži so nad temi uspehi podmornice naravnost zaprepaščeni. To je namreč prava beseda.
Uspehi nemških podmornic v prvi tretjini februarja so zelo vplivali na Angleže in Amerikance, kajti podmornice so dosegle te uspehe

Simpatije Japoncev za muslimanske narode
Japonci priznavajo načelo spoštovanja vseh ver

Tokio, 10. februarja. AS. Japonska vlada čuti velike simpatije za muslimanske narode, katerih večina je brez svobode, in to zaradi angleškega in ameriškega nasilstva.
V japonskem parlamentu je bila vložena interpelacija o vprašanju položaja muslimanskih ljudstev in na to resolucijo je odgovarjal zunanji minister Tani. Zunanji minister je poudaril, da je Japonska v Vzhodni Aziji, na ozemlju, ki so ga osvobodile japonske čete, povsod priznala in izvajala načelo priznavanja vseh ver, ter tako imenovano načelo sodelovanja. Japonska pa se ne omejuje samo na izkazovanje simpatij za muslimane, ki so se pred angleško-ameriškim pritiskom zatekli na ozemlje v Vzhodni Aziji, ki so ga zasedle japonske čete, ampak se trudi skupno

Amerikanci potrebujejo delo in sodelovanje črncev
Velika propaganda med črnskim prebivalstvom

Rim, 10. februarja. AS. Dopisnik lista »Stockholm Tidningene« poroča iz New Yorka, da se je ameriška vlada prvič v zgodovini odločila bolj zanimati za črnsko prebivalstvo. Amerikanci namreč potrebujejo črnce za armado in za delo v vojni industriji.
Tako je guverner za državo New York, Dewey, sklenil prirediti »zgodovinski teden za črnce« in med tem tednom bo s predavanji in drugimi prireditvami ameriška javnost opozorjena na delež, ki ga doprinesejo črnci za gospodarsko in kulturno življenje v Ameriki.
Ta akcija newyorškega guvernerja pa ni osamljena, ampak jo je treba smatrati za splošen pojav, ki naj pripomore, da bi črnci pozabili na tisto, kako so jih v Združenih državah morili in preganjali. Sedaj hoče ameriška vlada pridobiti črnce, ker jih potrebuje za hrano topovom in kot delavce. Pred kratkim je ameriška vlada med črnce razdelila zelo mnogo propagandnih brošur in letakov. Vse to pa samo dokazuje staro lastnost Angležev z obeh strani Atlantika, ki vedno skušajo najti koga drugega, ki bi se vojskoval namesto njih. Med črnci pa se tudi zadnji čas skuša uveljaviti komunistična

Čankajšek ni šel v Washington
Buenos Aires, 10. febr. AS: Kitajski diplomatski krogi v New Yorku izjavljajo, da Čankajšek ni maral oditi v Washington, ker ni prejel zadostnih poročev za to, da bodo njegove zahteve in njegovi predlogi dovolj upoštevani. Čankajšek je hotel v Ameriki doseči večje in pospešenejšje pošiljke pomoči. Za zadostno pomoč Kitajski bi tudi bilo potrebno, da bi Amerikanci ves svoj vojni napor osredotočili na Pacifik.

Hude ruske izgube na vseh odsekih

Na odseku pri Oskolsku ustavljeno in zavrnjeno sovjetsko napredovanje

Hitlerjev glavni stan, 10. februarja: Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje vojno poročilo:
Hudi obrambni boji v južnem delu vzhodne fronte so tudi včeraj trajali dalje z nezmanjšano silo. V žilavi obrambi so bile Sovjetom v številnih napadih prizadete hude izgube.
Po oživitvi bojnega delovanja v zapadnem Kavkazu so bili zavrnjeni vsi sovražnikovi napadi, deloma podprti tudi z oklopnimi oddelki.
Na področju zgornjega Donca in zapadno od Oskolskega odseka niso nemške divizije na več mestih ustavile samo sovražnikovega napredovanja, temveč vrgli Sovjete tudi po hudih izgubah proti vzhodu. Pri tem je bil sovražni konjeniški polk uničen skoraj do zadnjega. V teh borbah sta se posebno odlikovali 161. in 45. pehotna divizija.
V srednjem odseku in v severnem odseku vzhodne fronte je potekel dan v splošnem mirno.
Na severnoafriški fronti samo krajevno topniško in izvidniško delovanje. Strmoglavna letala so uspešno obstreljevala sovražne baterije v tuniškem visokogorju. Pri dnevnih poletih nad pristaniščem Bono so nemška letala zadela veliko tovorno ladjo s težkimi bombami in razdejala več skladišč. V letalskih bojih so nemški lovci sestrelili 16 sovražnih letal.
Posamezni angleški bombniki so izvedli pretekle noč neučinkovite vznemirjevalne polete nad zapadnim nemškim ozemljem.
Nemška bojna letala so bombardirala v teku včerašnjega dneva več krajev v južni in vzhodni Angliji.

Berlin, 10. februarja. AS. Kakor se je izvedelo iz pristojnih virov, se je konec januarja končala velika obiščevalna akcija proti 3000 partizanom, ki so se skrivali v gozdovih jugovzhodno od Toropeca. Dasi so partizani razpolagali z močnimi obrambnimi sredstvi, so jih nemške čete vendar kmalu stisnile na zelo ozek prostor. Najprej je bilo uničenih 700 partizanov, dne 7. t. m. pa se je začelo uničevanje njihove glavnine. Med temi operacijami je bilo zaplenjenih mnogo protitankovskih topov, topov, strojin, možnarjev in vse vrste pušk.
Berlin, 10. februarja. AS. Ponoči je nekaj angleških bombnikov kar na slepo iz silne višine vrlo nekaj bomb nad kraje v zahodni Nemčiji in povzročilo neznatno škodo.
Berlin, 10. februarja. AS. O bojih na južnem odseku vzhodnega bojišča so se iz vojaškega vira izvedele naslednje podrobnosti:
V tem odseku so bile nemške čete zapletene ves včerajšnji dan v hude obrambne boje proti velikim sovjetskim silam, ki so na nekaterih točkah napadale z do sedaj nenavadno silovitostjo. Ob dolgem Donu in na vsem področju Donca so se povečali sovjetski napadi med silnim snežnim metanjem. Po hudih dvobojih topništva so nemške sile zlomile vse sovražne ofenzivne napade in sovražniku prizadejale izredno velike izgube v tankih, moštvu in vsem vrstam orožja.
Na tistem odseku bojišča, kjer se je sovražniku posrečilo prodreti, so se madžarske čete že več dni bojevale na križu nemških čet. Da bi preprečile obkolitev bližnjih oddelkov, so se madžarske čete bojevale do zadnjega izstrelka in tako bližnjim oddelkom omogočile potrebne premike.
Kljub izredno neugodnim vremenskim razmeram se je nemško letalstvo živahno udeleževalo pri bojih in bombardiralo sovražne oskrbovalne kolone in se zapletlo v pogoste dvoboje s sovražnimi lovci. Sovražni konvoj, poln streliva, so nemška letala s svojimi bombami zadela v polno in ga poglala v zrak.
Tudi zahodno od Oskola so boljševiki izrabili neprestane enečne meteže in napadli na obširnem bojišču. Dasi je bilo uničenih mnogo sovražnih tankov, se vendar ni moglo preprečiti, da ne bi boljševiki na nekaterih točkah pridobili na ozemlju. Kljub izredno težkim okoliščinam je tudi tu nemško letalstvo v največji meri sodelovalo in bombardiralo zbirališča sovražnih čet in sovražno topništvo.

Tuja letala nad Švedsko
Berlin, 10. februarja. AS. V noči na 9. februar so nekatera sovražna letala preletela švedsko ozemlje ob Baltiku, pri tem pa niso metala bomb. O bojih na vzhodnem bojišču izjavljajo iz letalskega vira, da so sovražni letalci na vzhodnem bojišču naslanjali v prvi vrsti na tako zbrane »jezeve« postojanke — to je obrambne otoke na vzhodnem bojišču. Močne in trdno opremljene postojanke na vzhodnem bojišču se v sredini sovražnika upirajo vztrajno naprej proti sovražni obkolitvi. Često so ti otoki razdeljeni med seboj tako, da nimajo nobene zveze in je zveza med njimi pretrgana tudi za več kot 10 km. Te postojanke, ki so osamljene med sovražnikom, morajo zadrževati kar največ sovražnih sil kar nadalje časa mogoče.

Naloge obrambnih otokov na vzhodnem bojišču
Berlin, 10. febr. AS: Znano je, da se nemška obrambna taktika na vzhodnem bojišču naslanja na prvi vrsti na tako zbrane »jezeve« postojanke — to je obrambne otoke na vzhodnem bojišču. Močne in trdno opremljene postojanke na vzhodnem bojišču se v sredini sovražnika upirajo vztrajno naprej proti sovražni obkolitvi. Često so ti otoki razdeljeni med seboj tako, da nimajo nobene zveze in je zveza med njimi pretrgana tudi za več kot 10 km. Te postojanke, ki so osamljene med sovražnikom, morajo zadrževati kar največ sovražnih sil kar nadalje časa mogoče.

Vojni dopisnik lista »Völkischer Beobachter« poroča danes o takem otoku, ki ga je organiziral in junaško držal oddelki pod poveljstvom generala Kreysinga.
Berlin, 10. februarja. AS. Dopisnik lista »Völkischer Beobachter« objavlja podrobnosti o arditnem odporu nemške posadke, ki se je močno upirala na prednji postojanki vzhodnega bojišča. Tej skupini je poveljeval general Kreysing, bivši poveljnik skupine padelcev, ki je delovala v bojih za Rotterdam. Ta skupina se je 22 dni upirala sovražniku, ki jo je popolnoma obkolil. Ob zori 23. dne se je Nemcem posrečilo prebiti obroč in doseči glavni nemški čet. Tako je skoraj mesec dni

Amerikanci si žele za vedno letalsko premoč

Zgrešeni računi ameriške domišljavosti

Berlin, 10. februarja. AS. Podpredsednik Združenih držav, Wallace, je objavil pred kratkim članek o letalski suverenosti Združenih držav za čas vojne. »Politični in diplomatski korespondenci« objavljajo o tem članku kratko poročilo, v katerem pravi, da si hočejo Združene države zagotoviti varnost za vsak primer bodočega napada. Toda pod tem načelom se skrivajo stare ameriške imperialistične sanje. Sedaj se samo na drug način uveljavlja silena ameriška imperialistična težnja, podobna tistemu dejanju, ko so Amerikanci za svojih petdeset starih rušilcev Angliji vzeli nekaj važnih pomorskih in letalskih oporišč. Če si hočejo Amerikanci zagotoviti popolno letalsko premoč, tedaj to pomeni samo, da hočejo razširiti svoje posesti.
Samo enega Wallace ni povedal v svojem članku, in to je, kako si misli razdeliti letalsko premoč za čas po vojni s tovarišem Stalinom. Gotovo je, da Sovjetska Rusija ne more in ne bo prenesla, da bi kdo drugi uresničeval načrte, ki si jih je Rusija sama zamislila za izvedbo popolne boljševizacije

nile na zelo ozek prostor. Najprej je bilo uničenih 700 partizanov, dne 7. t. m. pa se je začelo uničevanje njihove glavnine. Med temi operacijami je bilo zaplenjenih mnogo protitankovskih topov, topov, strojin, možnarjev in vse vrste pušk.
Berlin, 10. februarja. AS. Ponoči je nekaj angleških bombnikov kar na slepo iz silne višine vrlo nekaj bomb nad kraje v zahodni Nemčiji in povzročilo neznatno škodo.
Berlin, 10. februarja. AS. O bojih na južnem odseku vzhodnega bojišča so se iz vojaškega vira izvedele naslednje podrobnosti:
V tem odseku so bile nemške čete zapletene ves včerajšnji dan v hude obrambne boje proti velikim sovjetskim silam, ki so na nekaterih točkah napadale z do sedaj nenavadno silovitostjo. Ob dolgem Donu in na vsem področju Donca so se povečali sovjetski napadi med silnim snežnim metanjem. Po hudih dvobojih topništva so nemške sile zlomile vse sovražne ofenzivne napade in sovražniku prizadejale izredno velike izgube v tankih, moštvu in vsem vrstam orožja.
Na tistem odseku bojišča, kjer se je sovražniku posrečilo prodreti, so se madžarske čete že več dni bojevale na križu nemških čet. Da bi preprečile obkolitev bližnjih oddelkov, so se madžarske čete bojevale do zadnjega izstrelka in tako bližnjim oddelkom omogočile potrebne premike.
Kljub izredno neugodnim vremenskim razmeram se je nemško letalstvo živahno udeleževalo pri bojih in bombardiralo sovražne oskrbovalne kolone in se zapletlo v pogoste dvoboje s sovražnimi lovci. Sovražni konvoj, poln streliva, so nemška letala s svojimi bombami zadela v polno in ga poglala v zrak.
Tudi zahodno od Oskola so boljševiki izrabili neprestane enečne meteže in napadli na obširnem bojišču. Dasi je bilo uničenih mnogo sovražnih tankov, se vendar ni moglo preprečiti, da ne bi boljševiki na nekaterih točkah pridobili na ozemlju. Kljub izredno težkim okoliščinam je tudi tu nemško letalstvo v največji meri sodelovalo in bombardiralo zbirališča sovražnih čet in sovražno topništvo.

Budimpešta, 10. februarja. AS. Uradno vojno poročilo pravi, da madžarske čete jugovzhodno od Voroneža nadaljujejo skupno z nemškimi četami z boji proti boljševikom, katerim so prizadejali velike izgube. Pri obrambnih bojih so bili doseženi pomembni uspehi.

Heinsiki, 10. februarja. AS. V zadnjih 24 urah so finske izvidnice na karelskem bojišču in na bojišču pri Annusu dosegle pomembne uspehe, ko so razdejale sovražne utrdbe in jim prizadejale velike izgube. Sovjetski oddelki, ki je hotel preoračati Onego, je bil po hudem enournem boju zavrnjen. Na bojišču v zahodni Kareliji pospešeno živahno delovanje izvidnic.

Tuja letala nad Švedsko
Berlin, 10. februarja. AS. V noči na 9. februar so nekatera sovražna letala preletela švedsko ozemlje ob Baltiku, pri tem pa niso metala bomb. O bojih na vzhodnem bojišču izjavljajo iz letalskega vira, da so sovražni letalci na vzhodnem bojišču naslanjali v prvi vrsti na tako zbrane »jezeve« postojanke — to je obrambne otoke na vzhodnem bojišču. Močne in trdno opremljene postojanke na vzhodnem bojišču se v sredini sovražnika upirajo vztrajno naprej proti sovražni obkolitvi. Često so ti otoki razdeljeni med seboj tako, da nimajo nobene zveze in je zveza med njimi pretrgana tudi za več kot 10 km. Te postojanke, ki so osamljene med sovražnikom, morajo zadrževati kar največ sovražnih sil kar nadalje časa mogoče.

Naloge obrambnih otokov na vzhodnem bojišču
Berlin, 10. febr. AS: Znano je, da se nemška obrambna taktika na vzhodnem bojišču naslanja na prvi vrsti na tako zbrane »jezeve« postojanke — to je obrambne otoke na vzhodnem bojišču. Močne in trdno opremljene postojanke na vzhodnem bojišču se v sredini sovražnika upirajo vztrajno naprej proti sovražni obkolitvi. Često so ti otoki razdeljeni med seboj tako, da nimajo nobene zveze in je zveza med njimi pretrgana tudi za več kot 10 km. Te postojanke, ki so osamljene med sovražnikom, morajo zadrževati kar največ sovražnih sil kar nadalje časa mogoče.

Vojni dopisnik lista »Völkischer Beobachter« poroča danes o takem otoku, ki ga je organiziral in junaško držal oddelki pod poveljstvom generala Kreysinga.
Berlin, 10. februarja. AS. Dopisnik lista »Völkischer Beobachter« objavlja podrobnosti o arditnem odporu nemške posadke, ki se je močno upirala na prednji postojanki vzhodnega bojišča. Tej skupini je poveljeval general Kreysing, bivši poveljnik skupine padelcev, ki je delovala v bojih za Rotterdam. Ta skupina se je 22 dni upirala sovražniku, ki jo je popolnoma obkolil. Ob zori 23. dne se je Nemcem posrečilo prebiti obroč in doseči glavni nemški čet. Tako je skoraj mesec dni

sveta. »Diplomatska in politična korespondenci« pravi, da sta torej dva petelina pripravljena spopasti se za isto kokoš. Danes dela Amerika s svojimi demokratičnimi zavezniki na vse načine, kako bi odprla boljševizmu pot v Evropo. Najbrž si domišlja, da bo tako lahko nastila požrešno zver. Toda v Evropi ni več dežele, ki bi pričakovala z ameriške strani uspešen poseg v boju proti boljševiški kači.

Amerikanci nabirajo prostovoljce v Egiptu
Ankara, 10. februarja. AS: Anglosaksonci povsod izvajajo načelo, da se je boljše posluževati drugih pri izvojevanju lastnih ciljev. Tako so sedaj ameriške vojaške oblasti v Egiptu začele nabirati prostovoljce za ameriške oborožene oddelke. Amerikanci obljubljajo egiptskim prostovoljcem velike denarne nagrade. Zdi pa se, da pobuda do sedaj ni imela velikega uspeha.

ga vira, da so ob dolgem Donu in ob Donecu tudi včeraj boljševiki nadaljevali s svojimi napadi. Bili pa so od nemških čet odbiti. Boji se nadaljujejo. Na odseku zahodno od reke Oskol nudijo nemške čete srdit odpor velikim sovjetskim silam, ki ne prestano napadajo. Med protinapadi so boljševiki imeli ogromne izgube. Ves sovražni bataljon je bil uničen.

Stockholm, 10. februarja. AS. Po preiskavi je bilo ugotovljeno, da so bila letala, ki so včeraj kršila švedsko nevtralnost, angleške narodnosti. Švedski poslanik v Londonu, je bil poverjen z nalogo, da naj pri angleški vladi vložijo formalno protestno noto.

Silovito razdejanje v Stalingradu

Stockholm, 10. februarja. AS. Posebni dopisnik lista »New York Times« je obenem z drugimi angleškimi in ameriškimi časnikarji prišel dva dni po ponovni sovjetski zasedbi Stalingrada v to mesto. Svoje vtise podaja s temi besedami:

»To mesto, ki je več mesecev gledalo eno najbolj erdritih bitk v svoji zgodovini, je potopljeno v mrtvaški molk, ki napravi strahovit vtis na obiskovalca. Ni si možno niti misliti, kolikšna je stopnja razdejavanja. Niti ena hiša, niti ena cesta ni ušla bombardiranju. Povsod so gore pepela in razvalin in povsod so ogromna žrela bombnih eksplozij.« Isti krogi v Stalingradu ne prikrivajo priznanja in občudovanja za junaštvo, živavost in disciplino nemških čet med dolгими boji.

Maša zadušnica za Pija XI.
Vatikan, 10. februarja. AS. Ob četrti obletnici smrti papeža Pija XI. je bila danes v sikstinski kapeki slovesna maša zadušnica v navzočnosti Nj. Sv. papeža Pija XII., kardinalov in diplomatskega zbora. Pevec sikstinske kapele so izvajali velik Requiem, ki ga je Perosi zložil za smrt Leona XIII.

Japonski pomorski uspehi
Tokio, 10. februarja. AS: Japonski cesarski glavni stan poroča, da je v času od 1. do 10. februarja japonska cesarska mornarica potopila 13 sovražnih ladij in sestrelila 86 letal na področju jugovzhodno od otoka Izabela (Salomonski otoki). Sovražnik je med drugim izgubil dve krizarki, en rušilec in deset torpedov. Japonske izgube znašajo: tri rušilci so poškodovani, od tega eden težko, 12 letal pa se ni vrnilo na oporišče. Ta bitka bo nosila ime pomorske bitke pri otoku Izabeli.

Usmrtiltve v Alžiru

Tanger, 10. febr. AS: Usmrtiltve se v Alžiru nadaljujejo. V ponedeljek je bilo v Constantinu ustreljenih osem oseb, med njimi en Francoz, ki so bili obtoženi, da so napadli sovražno prevozno letalo. V torek pa je bilo ustreljenih še šest oseb.

Neredi v Teheranu

Ankara, 10. febr. AS: Zaradi pomanjkanja živil se množe neredi v perzijski prestolnici. — Množica je streljala na redarje in vojake, ki so jo prišli razganjati. Dijaki vodijo manifestacije prebivalstva. Skupina dijakov je celo prišla do palače parlamenta. Med neredi je bilo mnogo trgovin izropanih. Proti večeru so angleško četo s strojnimi vstavile red.

»Čitaj in širi »Slovenca!«

Gospod s košarico v »visoki modi«

V Ljubljani, februarja.

Gospod, ki sam nakupuje gospodinjeke potrebščine in ga ni sram nositi po cesti košarico, praznega ali napolnjenega z različnimi dobrotami, tako čislanimi dandanašnji dan, tip takega gospoda še pred dvema, tremi leti ni bil tako splošen in razširjen kakor je sedaj. Danes pa se nikomur nič čudnega ne zdi, ako sreča v najbolj prometni ulici tega ali onega znanca, otovorjenega s košarico.

Pa še kako ponosen je recimo tak možak, ako nese s trga mrežo, iz katere ponosno gleda kilo cvetače, nekaj oranž za otroke in še kaj drugega, kar je sam kupil na trgu ali pri branjevcu. To so sedaj hudo resne zadeve in mož s košarico ni več predmet ženskih šal, prav tako ne več hudomušnih podletkov, ki so nekoč opisovali, kako znajo branjevice in druge prodajalke opetnajstih možskega kupovalca in mu viliti blaga, ki ga sploh ne potrebuje. Takih kupovalcev danes ni več in možki znajo temeljito paziti, kaj kupijo in kje je treba kaj poskati. Tudi vedo natančno, česa družina potrebuje in koliko more izdati.

Pred tridesetimi leti temu ni bilo tako. Bolje obloženega možaka z zavojčkom pod roko sploh nisi videl na cesti in tak možki je bil v družbi nemogoč. Že ako si je kupil v trgovini zase srajco, si jo je dal na dom dostaviti po vajencu, ne že po postreščku. Sicer pa tudi razne »milostljivce« niso bile dosti boljše: rade so sicer hodile k mesarju ali branjevki, se tam pogajale za vsak vinar kupnine, naročale mesarškemu mojstru, da mora košček mesa, ki ga hočejo kupiti, izsekati prav iz srede stegna in podobno, toda — domov niso neele same prav nič.

Za vsako merico motoviljčka ali pol kilograma mesa je morala z njimi služkinja, če ne še celo kuharica, ki je nato v spoštljivi razdalji treh korakov nesla za »milostljivca« kupljeno blago.

Le če je bilo blaga večja količina, potem je bil na trgu najet deček, ki se je odnesel. Taki paglavci od 10 do 14 let so včasih na ta način zaslužili marsikak drobšč.

Sedaj je vse to izginilo. Gospodinje si same no-ajko kupljeno blago domov, pa tudi če pripadajo najvišjim slojem in tudi za možke je postala kar nekam »visoka moda«, da nosijo potrebščine sami po mestu in še postavljajo se s košaricami.

Nekaj podobnega je bilo tudi po prvi svetovni vojni. Tedaj je vse, staro in mlado, nosilo — aktivke. Mladencem se je zdelo, da z aktivkami izgledajo kakor akademiki, starejši pa so si domisljali, da jih ljudje občudujejo kot poslovne ljudi, kot veržnike, če ne že kot lesne trgovce. Dandanes aktivke nihče več ne nosi, kdor za to nima nujne potrebe. To pa so le redki odvetniški uradniki, kakšni agenti z vzorci in podobni poklici. Aktivka ne vznbuja več takega eposhojanja, temveč mnogo bolj z živili naložena košarica.

Dandanes tudi ni nobena sramota, ako vidiš na cesti solidnega uradnika, upokojenca, pa tudi viokošolca, mlado ali starejšo gospo, ko na cesti peljejo voziček drv, premoga, morda celo krompirja. Dokler se ni bilo mleko racionirano, so hodili lani prav častivredni možje čakati mlekarice na mejo na Dolenjsko, Ilirsko, Tržaško in Zaloško cesto, pa še kako ponosni so bili, ako so se vračali s polnimi kanglekami in steklenicami; prav radi so se pohajali proti slučajnemu znanecu na cesti, kje so ga dobili.

Prav je tako, da si v današnjih časih na ta način drug drugemu olajšamo skrb in delo za preživljanje.

Sicer pa bi morali tako postopati naši možje še prej, ko je bilo vsega dovolj in povsod na razpoloženje in ko se je blago samo ponujalo.

Po italijanskih, nemških, pa tudi balkanskih mestih ni bilo že v mirnem času prav nič čudnega, ako je družinski oče katerega koli stanu vzel košaro, šel z njo na trg ter prinesel sam domov vse potrebno, kar je gospodinja potrebovala. Ne za-

Nakazovanje in razdeljevanje racioniranih živil za trgovce

Prehranjevalni zavod Vis. komisariata za Ljubljansko pokrajino obvešča vse trgovce z racioniranimi in kontingentiranimi živilji, da bo nakazovanje in razdeljevanje rac. živil za marec po naslednjem vrstnem redu:

Nakazovanje: 11. februarja A—B, 12. febr. C—F, 13. febr. G—I, 15. febr. J—K, 16. febr. K—L, 17. febr. M, 18. L—N—O, 19. febr. P, 20. febr. R—S, 22. febr. T—Z, 23. febr. peki A—O, 24. febr. peki P—Z.

Razdeljevanje: 15. februarja A—F, 16. februarja G—K, 17. febr. L—M, 18. febr. N—P, 19. febr. R—S, 23. febr. T—Z, 24. febr. Zadruga, 25. febr. peki A—O, 26. febr. peki od P—Z.

Vsa racionirana živila se bodo izdajala iz skladišč I. Vok, Bleiweisova cesta in A. Volk. Reslieva cesta.

Pri prevzemu nakazila bodo trgovci obveščeni, iz katerega izmed navedenih dveh skladišč bodo prelihi blago.

radi tega, da ne bi mogel pogrešati par krajcarjev napitnine za dečka, ki bi mu pomagal nositi domov, — zato, ker je hotel javno pokazati, da ima lastno gospodinjstvo, za katero sam skrbi in da je doma vzoren družinski oče!

Po nekaterih italijanskih mestih, najbolj pa v Napoli, stari običaji sploh prepoveduje, da bi pred velikimi prazniki, recimo pred božičem ali

O izbrisu kazni

Neoporečnost, to je svojstvo, da nekdo še ni bil sodnijsko obsojen, je važna osebnostna dobrina. Za marsikatero stvar se zahteva neoporečnost. Za sprejem v državne in javne službe se zahteva spravele neoporečnosti prošilca, pa tudi pri podelitvi privatnih služb je mnogokrat predpogoj za sprejem, da je dotičnik neomadeževane preteklosti. Ravno tako se zahteva pri podelitvah raznih koncesij in obrti, pri izdajanju orožnih listov, šoferskih izkaznic itd. dokazilo neoporečnosti prošilca. Zlasti pa se gleda na to, da dotična oseba nima predkazni zaradi nečastnih deliktov, to je zaradi dejanj iz koristljubja, kakor n. pr. zaradi tatvine, prevar, utaj itd. So tudi primeri, ko se ne gleda samo na neoporečnost zainteresirane osebe same, temveč se zahteva tudi potrdilo o neoporečnosti roditeljev dotične osebe. V bivši Jugoslaviji so n. pr. častniki, ki so prosili za dovoljenje poroke, morali predložiti tudi potrdilo, da starši neveste niso bili kaznovani.

Prejšnje kazni, ki so še vpisane, pridejo v važen poštev tudi pri kaznovanju novih kaznivih dejanj. Kdor je še neoznan, za tega je ta okolnost pri odmerjanju kazni važen olajševalni moment. Če pa je bil že kaznovan zaradi dejanja sorodne narave, je to pri odmerjanju nove kazni za novo dejanje obtežilna okolnost. Posebno je to važno pri deliktih tatvine. Navadne tatvine, ki niso kvalificirane, so pri nas prestopki, kaznivi pri vrednosti predmeta do 380 lir s strogim zaporom od enega tedna do enega leta, pri vrednosti ukradenega stvari nad 380 lir pa s kaznijo isto vrste od enega tedna do največ petih let. Ako pa je bil nekdo že dvakrat kaznovan zaradi tatvin na strogi zapor, pa potem zakrivi navadno tatvino, ki bi sicer bila kazniva le kot prestopok, je pri njem zaradi prejšnjih dveh obsodb ta tretja tatvina kazniva kot zločinstvo z robijo od enega do desetih let. Ob res upoštevanih vrednih okolnostih sicer lahko sodišče tako robijo omili in spremeni v strogi zapor, vendar pod tri mesece ne more iti, pa čeprav gre za tatvino le dveh lir. Če bi bil v tem primeru storilec pred tem tretjim dejanjem zamogel doseči izbris vsaj ene, to je prve izmed obeh prejšnjih kazni, potem bi bil tudi za tretjo tatvino obsojen le kot krivce prestopka tatvine. Kajli, čim je kako obsodba izbrisana, potem se iste ne upoštevajo več kot predkazni.

Podobno je pri zločinskih tatvine po § 316 k. z. Sem spadajo tatvine: 1. iz zaprtih prostorov; 2. one, izvršene od dveh ali več oseb, ki so se združile za izvrševanje tatvine; 3. tatvine, izvršene na posebno nevaren ali drzen način; 4. tatvine iz prostorov, pripadajočih javnim napravam ali službah javnemu prometu; 5. take, pri izvršitvi katerih je imel tat pri sebi nevarno orodje zaradi napada ali obrambe; 6. kjer je tat pri izvršitvi tatvine izkoristil nujno (stisko) druge osebe, in 7. kraje živine, katere vrednost presega 1140 lir (3000 din). Vse tatvine te vrste so zločinstva, kazniva z robijo od 1 do 10 let. Če pa zagreši tatvino te vrste nekdo, ki je bil za tatvino te vrste (po § 316 k. z.) prej že dvakrat obsojen, se kaznuje z robijo najmanj petih do dvajset let (§ 317 k. z.). Pri posebnih olajšilnih okolnostih se sme sicer tudi taka robija skrajšati, vendar se nikdar ne more iti pod eno leto, četudi je morda šlo le za tatvino par krompirjev. Tudi v tem primeru bi igralo važno vlogo pri kazni, če bi bil krivce že prej dosegel izbris prve obsodbe po § 316 k. z.

Iz ravnokar navedenih primerov sledi, kako velike važnosti je mnogokrat pri osebah, ki so bile že večkrat obsojene zaradi tatvine, ako je obsojenec pravčasno zaprosil in dosegel izbris vsaj ene, to je prve kazni.

Za sodnijsko neoporečenega, t. j. za nekaznovanega, se smatra oni, katerega kazenski list je prazen, to se pravi, nima vpisane nobene kazni. Tak kazenski list, oziroma potrdilo neoporečnosti pa se ne izda samo tistemu, ki v resnici ni bil še nikdar obsojen, temveč tudi onemu, ki je bil sicer že obsojen, pa so mu bile te obsodbe (kazni) že pravomočno izbrisane.

Marsikdo je mnogokrat žrtel razmer, da pa- de pod udar kazenskih paragrafov. Marsikdo, ki je v zrelejših letih najbolj soliden in vzoren človek, je zagrešil lahko v mlajših časih iz mladeniške lahkomišelnosti ali pa po razmerah in prilikah zaveden kako kaznivo dejanje. Za take ljudi je institucija izbrisu kazni zelo važna, da jim ni treba nositi večno sramotnega žiga nekdanje obsodbe.

Kdo more in pod kakimi pogoji more doseči izbris kazni, to določa pri nas veljaven kazenski zakonik v tretjem odstavku J 90. Ta odstavek

veliko nočjo, gospodinje šle same kupovat potrebna živila in darila. Gospodinja doma le sestavi spisok vsega, kar potrebuje, nato pa odide v trgovine in na trg družinski oče sam ali v spremstvu starejšega sina ali drugega možkega sorodnika in ti prinesejo domov vse potrebno.

Taki pojavi so sedaj tudi v Ljubljani moderni in kar pozdraviti jih je. Skrb za sedanje življenje je omogočila te pojave, hkrati pa je tudi bolj strnila v skupni slogi našo mestno družino, kar je še najbolj razveseljivo.

se glasi: »Po preteku petih let, odkar je bila kazen prestana, zastarana ali odpuščena, sme izbrisati sodišče na prošnjo osebe, ki je bila prvič obsojena, s svojo rešitvijo za bodočnost tudi obsodbo, izrečeno zoper njo, z vsemi njenimi zakonitimi posledicami, če se je v tem času dobro vedla in če je oskodovalcu po možnosti povrnila škodo, povzročeno s svojim dejanjem.«

Principielno zahteva besedilo zakona, da se mora brisati kazni samo onemu, ki je bil prvič kaznovan, torej, ki ima vpisano samo eno kazen. Če so obstojale kake druge predkazni, ki pa zaradi svoječasne izbrisu niso več vpisane, te izbrisane kazni ne štejejo več. Vzemimo primer: Nekdo je bil obsojen leta 1920 zaradi tepeža in je v tem letu kazen prešel, Takom naslednjih pet let nima nobene kazni več. Konec leta 1925 se mu na prošnjo kazni iz leta 1920 izbriše. Leta 1927 je zopet obsojen zaradi tatvine, kazni prešedi in se potem pet let neoporečno obnaša. Po petih letih zopet zaprosi za izbris, ki ga tudi doseže, ker se v tem primeru kazni iz leta 1927 šteje za prvo obsodbo, kajti kazni iz leta 1920 je že izbrisana.

V praksi se smisel in namen zakona bolj širokogrudno interpretira, tako da se dovoljuje izbris tudi več vpisanih kazni, oziroma izbris kazni, četudi ni bil prošilec prvič obsojen. Bilo bi prekruto, če bi bilo n. pr. nekemu, ki je bil v svojih mlajših letih kot bolj vročkrven fant večkrat obsojen zaradi tepeža, ali pa, ki je v neki prejšnji dobi zaradi posebnih okoliščin, v katerih je živel, zagrešil več kaznivih dejanj, ki je pa potem v zrelejših letih neoporečno in pošteno živel skozi daljšo dobo, onemogočeno, da bi dosegel izbris kazni za dejanja, storjena v lahkomišelnih mladih letih. Zato se vrednim prošilecem, če so podani drugi predpogoji zakona, dovoli tudi izbris dveh, treh ali tudi več obsodb. Sodišča gredo pri tem s stališča, da v glavnem zahteva zakon kot bistveni predpogoj rehabilitacije dobro ponašanje prošilca v zadnjem času skozi daljšo dobo, njegovo očitno poboljšanje, tako da se iz tega lahko sklepa, da je prošilec zopet pridobil tako stopnjo socialne vrednosti, da je vreden rehabilitacije. Pri tem se seveda upoštevajo vse okolnosti, v katerih in zaradi katerih je prošilec svoj čas zagrešil kazniva dejanja, vsa osebnost prošilca, njegova vzgoja, vrsta in narava kaznivih dejanj, zlasti vse okolnosti subjektivne krivde. Vse to presoja sodišče po prosti presoji vsakega posameznega primera. Pri težjih zločinskih ali pri večjem številu kaznivih dejanj pride seveda v poštev to, če se je prošilec v zadnjem času skozi daljšo dobo, ne samo pet let, dobro in pošteno obnašal in se izkazal vrednega, da se mu vrne dober glas.

Vedno pa mora biti izpolnjen predpogoj, da je preteklo najmanj pet let, odkar je bila dotična kazni, oziroma pri več kaznih zadnja kazni, prestana (pri denarnih plačani), ali pa zastarana ali odpuščena.

Zastarajo pa kazni v sledečih dobah: smrtna kazni in dosmrtna robija čez 25 let; robija ali zatočenje, ki sta daljši od 20 let, čez 20 let; robija in zatočenje, ne daljši od 10 let, čez 15 let; strogi zapor ali zapor, ki je daljši od enega leta, čez 5 let; zapor, ne daljši od enega leta in vse druge (n. pr. denarne) kazni pa čez 2 leti. Zastaranje začne z dnem pravomočnosti sodbe. Prekinje pa se zastaranje kazni na prostosti, če je obsojenec radi izvršitve kazni prijel, pri denarnih kazni pa z vsakim aktom oblastva, ki je naperjen na izterjanje kazni. Z vsako prekinitvijo začne zastarala doba iznova potekati. Vendar pa je vsaka kazni absolutno zastarana — ne glede na eventualne prekinitve — če mine od pravomočnosti sodbe dvakrat toliko časa, kakor se zahteva za navadno zastaranje (pri strogem zaporu ali pri zaporu nad enim letom torej 10 let, pri nižjih kaznih pa tri leti).

Čas odpustitve kazni pride v poštev v onih slučajih, ko se kazni z aktom Vladejeve milosti odpusti, tako da odpade izvršitve kazni, dočim kazni ostane vpisana v kazenskem listu.

Nadaljnji predpogoj za izbris je, da se je prošilec v navedeni petletni dobi dobro vedel, to se pravi, da ni zagrešil nobenega kaznivskega dejanja in da je tako živel, da je zaslužil dober glas. Sodišče pa v praksi pri upoštevanju vrednih prilikah glede oseb, ki to zaslužijo, tudi to določbo bolj širokogrudno interpretira, da smatrajo, da to, da je prošilec v navedeni petletni dobi zagrešil kak bolj neznamenit delikt (n. pr. žaljenje časti), ne odvzame še prošilcu svojstva dobrega vedenja.

(Konec prih.)

Delovanje GILL-a

Tiskovni urad fakultetne zveze objavlja: O. t. m. je bila v dramskem gledališču predstava za organizirane člane GILL-a in sicer igra »Petško-ve poslednje sanje«. Razen organizirancev GILL-a so prisostvovali tudi vsi gojenci ponavljalne šole in gojenci zveznega vzgojnega zavoda. Navzora je bil tudi zvezni podpoveljnik in zvezna nadzorica GILL-a. Gledalci so z živim zanimanjem spremljali igro.

Kova uprava Združenih mestnih podjetij

Zupan, general Leon Rupnik, je imenoval nov upravni odbor Združenih mestnih podjetij, kamor po novem spadajo mestna elektrarna, plinarna, vodovod in Maloželezniška družba. V odbor so imenovani podzupan dr. Salvator Tranchida, univ. prof. dr. ing. Milan Vidmar, univ. prof. dr. Maks Samec, univ. prof. dr. inž. Alojzij Kralj in univ. prof. inž. Feliks Lobe.

Nova Združena mestna podjetja se razlikujejo od prejšnjih, ki jih je predstavljala dosedanja upravni odbor, tako, da jim ne pripadajo več mestna klavnica, pogrebni zavod in mestna pristava, ker nimajo industrijskega značaja ter zato znova spadajo v normalno dejavnost mestne občine. Priključena pa je bila Maloželezniška družba po predhodni spremembi statuta, ker je mestna občina sedaj lastnik vseh delnic Maloželezniške družbe.

Novi, na 5 članov skrbeni upravni odbor poleg podzupana sestoji iz najodličnejših strokovnjakov našega vseučilišča, torej iz moči, ki so resnično kompetentne v posameznih panogah tako v upravnem kot v tehničnem pogledu. Zato se bo režija teh podjetij gotovo zboljšala v splošnem interesu prebivalstva in mestne občine, ki mora iz podjetij črpati prihodke za svoj proračun. Namesto da bi bil imenovan generalni ravnatelj, ki — ne glede na druge okolnosti — ne bi razpolagal s potrebnim vpogledom v posamezne stroke, je vodstvo poverjeno po činu najvišjemu med sedanjimi direktorji, a njemu bodo pri rednih in izrednih sejah za pomoč vsi drugi direktorji. Na ta način je vsem direktorjem dana možnost, da prevzamejo polno odgovornost za delovanje podjetij.

Naloga novega upravnega odbora so dokaj težke, ker gre za rešitev problemov povečanja storitve in razvoja podjetij, vendar bo pa v pogledu na novo organizacijo, osnovano na načelu kompetentnosti in odgovornosti, prav gotovo mogoče zaznamovati napredek, ki si ga mestna občina in prebivalstvo obetata od nove uprave.

Koncert čelista Antona Janigra

Med instrumente, ki jih moremo na koncertih redkeje slišati, spada gotovo violončelo. Že število tistih, ki se študiju tega instrumenta posvetijo, navadno ni posebno veliko; še bolj redki so tisti, ki do dna prodrejo v bistvo njegovega tona; če se pa nadarjenim to posreči, potem skoraj ni za koncertiranje hvaležnejšega instrumenta kot je ravno čelo. Med umetnike, ki kot koncertirajoči čelisti dosežajo na tem polju velike uspehe, spada gotovo Anton Janigro, ki je imel v ponedeljek v Ljubljani svoj koncert. Morda je bil do zdaj pri nas znan samo strokovnjakom na tem instrumentu. Drugi, v tej stroki manj razgledani, ga do tega koncerta morda še nismo poznali. Pa četudi bi ne bili niti posebej opozorjeni po časopisnih noticah, bi vendar takoj ob prvih zvokih njegovega instrumenta mogli ugotoviti, da imamo pred seboj umetnika nadpovprečne kakovosti. Saj ni treba, da bi bil poslušalec virtuos na raznih instrumentih; tudi ni potrebno, da bi na pr. pri pevcu do podrobnosti poznal vse zapleteno funkcijo pevskih organov; vendar lahko takoj ugotovi pri instrumentalistu kot pri pevcu, kje je doma prava božanska umetnost in kje je samo mera tehnične spretnosti.

Na svojem koncertu je Janigro izvajal Nardijev Adagio, Guerrinijev Allegro, Locatellijev sonato, Bachov preludij, sarabando in bourree iz III. suite za violončelo solo in Haydnov koncert v d-duru. Poleg neobičajno visoko razvite tehnike, ki je samo po sebi uvrščen predpogoj za vsakega višje stremčega umetnika, ima Janigro izredno čisto intonacijo tudi v najvišjih legah, s katerimi posebno Locatelli ne skopari; isto velja tudi za večglasne akorde, ki jih je Bach poln. Kantileno podaja Janigro tako doživeto, da jo poslušalec z njim vedno podoživlja. Pa tudi številnih virtuosno pisanih pasaj, kadene in drugega okrasja, ki je stalen agregat koncertnih skladb, posebno onih iz starejših dob, ni vzel koncertant zgolj ornamentalno, ampak je vse prav do podrobnosti izdelal; pri njem ni nič nebitnega: enako mu je važna celota kot vsak njen sestavni element. Zato pa pokaže poslušalcu vsako skladbo v idealni popolnosti kot si je nazorneje ne moremo misliti.

Na klavirju je spremljal Janigro Marian Lipovšek s tako zadržanostjo, poglobljenostjo in preciznostjo kot je značilna za spremljevalce z dolgoletno prakso. K lepemu uspehu večera je tudi on doprinesel svoj delež.

M. T.

Iz vzrokov vojne nastaja orožje miru

POT POLITIČNE MOČI PETROLEJA

Ti vrelci pa so bili še bolj bogati. Donašali so kmalu dvojno količino, a ne Deterdingov, kajti zavezniki se niso mogli zediniti: beloruske armade so bile prepuščene svoji usodi, boljševiki so prišli na oblast. Kaj zdaj? Edini izhod je bil v bojkotu ruskega petroleja, ki naj prisili Sovjete, da bodo dovolili izkoriščanje petrolejskih polj, ki so bila last emigrantov. Toda Anglija je bila na tem petroleju mnogo bolj zainteresirana kakor Amerika. Nemogoče je bilo tudi ta bojkot izvesti, ker je Rusija že našla zavezničke v taboru petrolejskih gospodov samih. V prvi vrsti so našli Harryja Sinclairja.

Harry F. Sinclair ni nikak milijarder, ki je začel kot prodajalec česapisov, bil je bogat že z doma, po svojih starših. A je zaigral svojo dediščino in od vsega bogastva mu ni ostalo drugega kakor lekarna v Kansasu. Sinclair je prodal tudi to, špekuliral je z žitom, zaslužil novo premoženje in se leta 1903 posvetil petroleju; prišel je odkupovati od Indijancev njihove petrolejske pravice. Ta posel je bil tako dobičkonosen, da je prinesel Sinclairju že pred vojno okoli 50 milijonov dolarjev, veliko petrolejskih polj v večih deželah in tudi koncesije v severni Perziji in Rusiji. Da bi rešil te koncesije, se je Sinclair pojavil leta 1919 na Balkanu in zbral iz Belorusov svojo armado po številu 8000 mož.

Tako se je tudi Sinclair pridružil boju proti boljševikom, a je hitro spoznal, da bo ta boj brezuspešen. Sinclair se ni udajal utvar. V času, ko se je boril za petrolejske vrelce, se je poročila njegova nevesta Mary Leiter, hči njegovega prejšnjega družabnika v trgovini z žitom, z lordom Curzonom, indijskim podkraljem, ki je skoval besedo o »zmagi na valovih petroleja«. Deterding pa se je poročil drugič in vzel za ženo Lydijo Pavlovno Koudajarovo, hčer

ruskega generala. To je seveda vplivalo nanj in ga je gnalo vedno bolj in bolj v boj proti »rdelici«, dočim je Sinclair prešel k smrtnim sovražnikom svojega razreda, čim jih je imel za dovolj močne.

To je bilo leta 1923 in prav tega leta je prišel Harry F. Sinclair v London z namenom, da se pogaja s tamkajšnjim sovjetskim zastopnikom. Izbral je dobro svojega moža, saj je bil Krassin inženir v Bakuju in se je na petrolej prav gotovo dobro razumel. Kmalu je potoval Sinclair naprej v Moskvo, za njim pa je sledila vojska strokovnjakov. Bilo jih je za dva krova na ladji »Homerica« in v Rusijo jih je pripeljal poseben vlak.

Rusi so vedeli, da je Sinclair v vrsti Hardingovih prijateljev, da je bil prijatelj državnih tajnikov Dohenyja in Denbyja; ti so v njem gledali pravega moža, ki bo znal obrniti njihov petrolej kot vabo Washingtonu, da prizna Sovjete in obenem omogoči kredit večjega obsega. V Sinclairovem spremstvu sta bila senator Fall in Archibald Roosevelt in je po vsem tem to izgledalo, da bo Sinclair le spjal priznanje. Podpisali so pogodbo, na podlagi katere bo Sinclair moderniziral petrolejska polja v Bakuju in izvir v severnem Sahalinu. V vse to pa bo vložil 115 milijonov dolarjev in preskrbel bo Moskvi potreben kredit.

Sinclair je poslal takoj dva svoja inženirja na Sahalin: J. P. Mac Cullogha in F. Mac Laughlina, a so oba kakor tudi njune delavce ušli Japonci. Kajti na področju, ki so ga Rusi izročili, so bili po vkorakanju zaveznikov — Japonci. Sinclair je zahteval od Washingtona pomoči, toda takratni ameriški zunanji minister je bil Charles Evans Hughes, nekdanji odvetnik družbe Standard Oil. Ob tej priliki so Sinclairovi prijatelji odpovedali. Hughes je sicer poslal japonski vladi protestno noto, a pisano v tako medtem tonu, da je japonska vlada vztrajala pri svojem. Kmalu nato pa se je zvedelo, da je Sinclair podkupil državnega tajnika Falla z 200.000 dolarji, da bi dobil petrolejske vrelce v Teapot-Dome in Elks Hill v Kaliforniji. S Sinclairom delati je bilo ta trenutek nevarno. Zato se mu ni posrečilo pridobiti kredita za Ruse, njegove koncesije so propadle in Moskva mu je odpovedala pogodbo. Ostala pa je osnova

za pogajanja in to je pograbila Standard Oil sama. V letu 1924 je namreč nastal na Kavkazu nov upor.

Kavkaz, na katerem leže najbolj bogata ruska petrolejska polja, je prešel popolnoma v last carjev leta 1859. Med boljševiško revolucijo je takoj velik del pokrajine odpadel od Rusije in ustanovljena je bila samostojna vlada. Zgodaj leta 1919 je Denikinova armada, ki je prodirala iz kotline Dona, zasedla ves severni Kavkaz, južni Kavkaz pa je bil po umiku Nemcev in Turkov v angleških rokah: zdelo se je, da Sovjeti ne bodo dobili petrolejskih vrelcev.

Po Denikinovih porazih v južni Rusiji so se morale njegove čete umakniti tudi s Kavkaza. Iz zunanje in notranjepolitičnih razlogov so se umaknili tudi Angličani in leta 1920 je bila pokrajina okoli Bakuja kakor tudi vsa ostala dežela boljševistična. Šele po Leninovi smrti, za časa prepričev za njegovo nasledstvo, se je zdelo, da je prišla prilika, da se pomaga Kavkaziji do »svobode«.

Leta 1924 so se v Londonu spet spomnili na to, da je postala Georgija mogočna kraljevina pod Davidom II., ki je slučajno zavladal nad vsem Kavkazom leta 1100. In če so že vlado kraljice Tamare, ki je živela od leta 1184 do 1212, imenovali »zlato dobo«, zakaj bi ne bilo dobilo tega naziva tudi Deterdingovo gospostvo? Po ruskih izgledih leta 1907 so se obrnili Georgijci na »države civiliziranih svetov«, ki je tedaj bil zbran na mirovni konferenci v Haagu, ter prosili za vpustitev njihove avtonomije. Ta dokument je bil dober prijem za ustanovitev nove države. To državo pa je bilo vsekakor treba šele osvojiti. Tako so dobili georgijski nacionalisti orožje in denar. Boj se je začel.

Moskva je imela tedaj veliko skrb. Vstaje so bile tudi v provinci bombaza na meji Afganistana, toda petrolej je bil vreden vojne in Moskva je poslala tja svojega najboljšega vojaka, generala Ordzhonikidze, ki ni le zatrl krivave upore Georgijcev in ujel voditelje upornikov, našel je tudi dokumente, ki so dovolj jasno dokazovali angleško-francosko vmešavanje. Te dokumente so objavili in Standard Oil je sklenila maščevanje. Ko so Deterdingovi georgijski prijatelji segnevali v sovjetskih ječah, je prevzel vodstvo ruske politike neki drugi Georgijec: Stalin iz Tiflisa. Ta pa je bil na strani Wallstreeta.

Umorom in vsakršnim drugim zločinom dodajajo komunisti tudi načrtno rušenje slov. kulturnih ustanov

Koliko šolskih poslopij so že požgali komunisti

Ko je Italija zasedla te kraje in je Museolini izdal ustavo nove pokrajine, so imeli Slovenci priliko ugotoviti, s kolikšno spoštovanjem je zmagovalce upošteval tradicijo in kulturo premaganca in kako sta ta tradicija in kultura bili zaščiteni.

Izrazi odkritosrčne hvaležnosti, ki so se pokazali v tistih dneh, so bili res izrazi hvaležnosti, ki so se po usodnem razsodu čutila olajšana, kajti v dejanjih fašistične Italije so čutili ne samo težo zmagovalčevega orožja, temveč tudi rimsko kulturo, ki je bdela in čuvala nad njihovo bodočnostjo.

Kdor ni v zli volji, ta ne more ne poznati, da se Rim v ničemer ne boji slovenske kulture ter da zato nima nobene potrebe in nobenega razloga, da bi jo preganjal in zatiral s svojimi zakoni ali s svojo politično dejavnostjo.

Duce je pokazal, da naj se kulturna tradicija Slovencev ne samo spoštuje in razvija, ter s tem tudi dokazuje, da ni višje samo italijansko orožje, temveč je bil tudi duh zmagovalčevega naroda tako močan, da se ni bil tekne.

Ce bi hoteli prikazati, kaj sta v tem krat-

kem času fašistična vlada ter po njej Visoki komisar storila samo na šolskem področju, ne bi zadovoljal en sam članek. Čeprav sredi nujnih potreb vojnih razmer, je vendar obvladano uspešno vzdržati v pokrajini zavidljivo višino šolstva, tako kar se tiče šolskih poslopij kakor tudi njega organizacije.

Od ljubljanske univerze pa tja do osnovnih šol v najbolj neznatnih vaseh: prav vsak odsek, kjer se goji kultura in izobrazba, je bil deležen od strani vladnih oblasti najbolj pozornih skrbí ter najhitrejših podpor. Sam Visoki komisar je večkrat obiskal šole, se pozanimal za njih organizacijo ter odredil, kjer je bilo to potrebno, dela in izboljšave. Tako v mestu kakor v pokrajini, kjer so čete zaradi nujnosti kretanja zasedle šolska poslopja, so ta poslopja v večjem delu že izpraznjena ter obnovljena, da bi se tako mogočilo redno šolsko življenje.

Toda medtem ko so se vladne oblasti na vse načine trudile, da bi slovenskim otrokom zagotovile redno šolo, so pa komunistični banditi v družbi z banditi drugih ekstremističnih strank, ki so šle v gozdove in grenki prevari, da bodo na ta način koristile borbi, ki jo bje Rusija zato, da podjarmi Evropo boljševizmu, vnovič dokazali popolno neprizadetost pri skrbí za bodočnost slovenskega naroda, njegove kulture in njegove tradicije.

To najbolj dokazujejo številne porušene šole. Požiganje šolskih poslopij ter njih delno ali celotno rušenje spada med najbolj navadna dejanja komunističnih banditov, ki se znašajo po majhnih

krajih pokrajine, kjer ne najdejo vojaških posadk, ki bi varovale ljudstvo, s posebno srditostjo proti šolskim poslopijem, kakor da bi hoteli s temi dejanji simbolično prikazati rušenje, katerega bi slovenski narod moral biti deležen, če bi se komunistom posrečilo zavladati nad Evropo.

Te naše trditve niso kar tako splošne, temveč so le ugotovitve resničnih dogodkov. Iz seznama, ki pa še ne more biti popoln, ker še niso znana vsa dejstva, si bodo ljudje mogli ustvariti novo in učinkovito sliko o rušenem delovanju tako imenovane »svobodilne fronte«. — Sledeče šole so bile namreč požgane in uničene od partizanov:

Suhor (Crnomelj), Verdreng (Kočevje), Primskovo (Ljubljanska okolica), Sv. Jurij (Ljubljanska okolica), Sv. Duh (Logatec), Zverše (Logatec), Orehovica (Novo mesto), Ajdovec (Novo mesto), Dobrova (Ljubljanska okolica), Gora (Kočevje), Radovica (Crnomelj), Dovž (Novo mesto), Lipoglav (Ljubljanska okolica), Skočjan (Novo mesto), Sv. Križ (Novo mesto), Mohorje (Kočevje), Laze (Novo mesto) in Trebelno (Novo mesto).

Ta prvi imenik šol, ki jih je razdejal divještvo komunističnih banditov z edinim namenom, da odpre nove rane na krvavečem telesu slovenskega ljudstva, še ni popoln, kajti vsaj dan prihajajo nova poročila o obupnih dejanjih komunistov, ki k umorom ter zločinom vsake vrste, požigom cerkva in župnišč dodajajo tudi požigane šole.

ln povrh ti nizkotni izvrševalci boljševiških naredb skušajo dopovedati ljudstvu, da se njihove tolpe borijo za blagor Slovencev ter za njihovo bodočnost! Če bo bodočnost Slovencev morala biti hiša, brez šol, sredi puščave, ki bi jo kot edini spomin krasi le grobovi komunističnih žrtev, tedaj bi pač lahko rekli, in samo tedaj, da se »svobodilna fronta« bori za blagor slovenskega naroda.

Na povratku domov

Za dobo korenitega preloma, ki jo dandanašnji preživljamo, ni značilno zgolj le to, da hočeš nočeš moramo na sebi izkušati pogubne posledice hudih zablod preteklosti. Še bolj je za naš čas značilno to, da vse idealne iskalce resnice bolj in bolj nagiba k temu, da se, eni obojavljajo, drugi odločneje, vračajo k resnici, ki nam je bila od zgoraj razodeta. Kdor pa še ni tvegaj zadnjega koraka do vrha, s katerega se nam odkriva vse bitje presegajoči osební Bog, ta ga vsaj ne zanika več, postavlja joč na mesto Duha gmoto ali pa nekega »duha«, ki se preko človeka razvija v nekaj, bogve kaj, brez vsakega pravega smisla in namena. Na golo čutnost, »prosvetljeni« razum, slepo snujočo materijo nihče več ne gradi nazora o vesolstvu, niti tam ne, kjer se brezvestno uradno ukazuje — zadovoljni so s tem, če se ljudje ne upirajo ateizmu, ki plesni po sto in več let starih knjigah. In kar se tiče npravstva, se niti poprej tako navdušeni preroki »raja na zemlji« ne upajo preveč na glas trdit (sami so se na boljsem dnu svojega srca že razočarali), da bi bil kdo napravil samo en mravljiničji korak naprej od tistega viška osebne popolnosti in človeka vredne družbe ter morale, ki jo je učil Kristus. Tudi opazamo pri vseh sodobnih raziskovalcih zgodovine in človeške omike, da se jim prikazuje pomen krščanstva v čedalje svetlejši luči in da vrednotijo tudi zgodovinsko delo Cerkve čedalje bolj pozitivno in objektivno.

Nedavno je izšla v reviji »Critica« (zv. 6, str. 289—297) razprava znanega italijanskega filozofa Benedetto Croceja, ki v njej prihaja do zaključka, da »je krščanski Bog še vedno naš Bog«, da sodobna misel v nobenem pogledu ni prekosila krščanske duhovnosti, ki jo »vse borbe le obnove in vsi porazi zopet oživijo« in da »smo slejkoprej tako na npravstvenem kakor na idejnem področju ostali otroci krščanstva«. Te misli Croceja, izpovedovalca neke idealistične filozofije, ki ni čisto v skladu s krščanskim nazorom o vesolstvu, dajejo krščanstvu sijajno pričevanje, tembolj ker jih podkreplja z ugotovitvijo, da »prav naš čas bolj ko kateri koli drugi v zgodovini čuti nujno in bolečo, med strahom in upanjem nihajočo potrebo, da poglobi svoje krščansko mišljenje in čustvovanje«.

Ni treba naštevati vsega, kar Croce navaja v dokaz, kako »je krščanski Bog še vedno naš Bog«, kako svojemu življenju in človeški družbi ne moremo najti drugega temelja in kako more in mora vsaka obnova sveta začeti tam, kjer smo jo prekinili: ob Kristusovem npravstvenem zakonu. Zaenkrat nas najbolj zanima, kar prvak sodobne italijanske filozofije ugotavlja sprito starih predsodkov meščanskega racionalizma glede krščanstva in cerkve. »Krščanstvo pomeni največjo revolucijo v človeški zgodovini, je vera, ki je v vest človeštva za vse veke zarezala neizbrisne brazde.« Tudi prirodoslovje, pravi Croce, nosi pečat krščanske miselnosti in prav sodobna fizika nam bolj in bolj razodeva, kakšna čudovita umetnina ustvarjajoče vseumodrosti je svet. Kar se tiče svobodoumcev, ki so skušali postaviti človekovo npravnost na podlago neke avtonomije, ugotavlja Croce, da jo le krščanstvo prav pojmuje, ko glas vesti izjavi iz soglasja ali nesoglasja z večnim zakonom božje svetosti in popolnosti. Poudarja tudi, da se krščanska vest Cerkve kljub raznim človeškim slabostim in zatemitvam ni dala podjarmiti politiki, časovnim strujam, bežnim socialnim sanjam in pohlepu po oblasti, marveč je npravstvena načela Evangelija ohranila nepotvorjena in čista. Svoje prvenstvo poudarja in brani Cerkve na duhovnem področju kot božje kraljestvo, ki iz nas, od znotraj, iz središča npravstvene osebnosti prekaša in dviga družbo s silo duha. V nasprotju s težnjami, ki skušajo človeka in svet preustvarjati po posebnih vidikih, priča krščanska vest neomajno o resnici, da vsakega človeka ne glede na kakršne koli razlike veže na sočloveka ljubezen: »prevladajoče čustvo krščanskega srca« — zaključuje Croce — »je ljubezen do bližnjega, do vseh, tudi do živalskega in neživega carstva, ker je delo božje; Bog pa je ljubezen.«

Po trnjeni poti zmot, napol zmot in srčne stiske se blodeči sin vrača k Očetu. Kakor vse Kristusove priče, ima tudi ta svojo večno silo in pomen.

ja 48—135, četrta 36—99 din in česta vrsta 28 do 48 din za kilogram.

Tečaj v francoski severni Afriki. Agencija Stefani poroča, da je bil tečaj funta in dolarja v francoski severni Afriki znižan in sicer od 300 na 200 frankov za šterling in od 75 na 50 frankov za dolar. Isti ukrep je bil izveden tudi v francoski ekvatorialni Afriki.

NAROČAJTE »SLOVENE« I

Mala, vsakdanja doživetja na ljubljanskih ulicah

Ljubljana, 10. februarja.

Lahko bi zapisal zgoraj tudi kateri koli drugi datum, zakaj poročati nameravam o vsakdanji poti od doma do uredništva. Vsak dan ista pot, vsak dan isti obraz: sto znancev in neznancev. Srečujem jih dan za dnem in jih motiš, oni pa tebe. Zjutraj hodijo drugače kakor opoldne, in zvečer spet drugače. Zjutraj je korak živahen in skoraj veselo in važno jo režejo v urad, trgovino ali dleavnico. Mraz je še, pot je suha in morda se jim mudi. Moški, ki so posebno važni, vlečejo cigarete; če si si prvo prihranil za pisarno, ko boš sedel k delu, ti zavonja v nos tem mikavnejše, ko jo zadušaš na cesti. Zeliš si, da bi že bil v uradu.

Opoldne, ko hitijo k obedu, so pa že zgovornejši. Čisto drugačni pa so moji znanci in neznanci zvečer, ko se vračajo z dela. Družabna žilica jim bje živahnejše in radi se zaustavljajo. Navadno se zadovoljijo s tem, da se pozdravijo, spregovorijo o vremenu in si povedo novice. Marsikateri pa je razpoložen tudi za daljši pomenek — kar stoji ali pri kozarcu vina. Dnevno delo je končano in sedaj je nastopila urica, namenjena oddihu in razvedrilu. Tudi z dijaki je tako. Zjutraj, ko jih srečuješ cele trume, hitijo zamišljeni v šole, domov pa se vračajo veselo sproščeni. Če bi padel z neba in ne bi imel pojma ali je zjutraj ali zvečer, bi se moral samo ozreti po znanih in neznanih; po smeri potovanja, po živahnosti koraka, po važnem ali sproščenem izrazu in po načinu, kako se pozdravljajo bi prav gotovo uganil, koliko je ura.

Dvoje deklic z violinami je hitelo proti Glasbeni Matici. »Tako rada se učim pri njem, iz evogega bogastva znanja zajema in vedno pove kaj novega...« je hvalila prva svojega učitelja. Potem sem šel mimo univerze, kjer so krmili golobe s sladkim semenjem sončnic. Previdno sem se jim umaknil, zakaj štiriletni sinko me je nekoč prav na tem mestu opozoril, da ne gre motiti živalic pri jedi. »Kdo ti je to povedal?« sem ga vprašal in ponosno mi je odgovoril, da ga je mamica tako učila.

Da, matere so sedaj doma in jim je dana sreča, da se pogovarjajo z otroki. Lepo jim mora biti, ko so ves dan pri družini, obdane z drobižem, ki zvesto posluša, sprašuje in prišavlja svoje prišne otroške pripombe.

V naslednjem hipu sem se že prepričal, da jim delam krivico. Vsaj nekaterim. Pred menoj je hodila mlada žena s svojo znanke. Pripovedovala je, da je vstala ob petih in prala, potem je ekuhala tipov čaj in sedaj je odšla na trg po zelje.

Tri tromostju sem že srečal gospodinje, ki so se vračale s trga. Znane in neznane. Nekatere so nosile reprezentativne košare ali mreže z endivijo solato, s cvetočo, s korenčkom in lepimi pomarančami na vrhu; te so hodile počasi, zakaj gotovo imajo doma nekoga, ki čuva ognjišče. Večinoma so nosile v rokah tudi šop teloha z vrhovimi vejicami, na katerih so se svetlele srebrne mačice.

V zadnjem času sem se navadil hoditi po suhem hodniku vse od cvetličarne na Marijinem trgu pa do Zmajskega mosta. Na levi sem videl stojnice Pri nas se zadnje čase udejevuje v tem prof. dr. Ivan Grafenauer, ki je določil iz izredno mnogim slovenskim narodnim pesmim čas in njihovo častitljivo starost po metodah kulturno zgodovinske discipline. V tej razpravi, ki je postavljena na čelu novega zvezka »Časa«, se je dotaknil tudi bistva oznake narodne pesmi, ki je pri nas do zadnjega časa bilo pojmovano še vse preveč pod vplivom starih romantikov, ter je lepo opredelil razne metode, ki so vladale v etnografiji zadnjega stoletja, tako arijska metoda, ki postavlja svoj temelj v naravno mitološko pravadnino, dalje migracijska teorija, ki je nastala iz znane indijske teorije, potem antropološka, iz katere se je razvila moderna etnografija s kulturno zgodovinskimi raziskavanji. Tej zadnji metodi pripada tudi dr. Grafenauer s svojimi razpravami. Še potrebnejše pa je bilo razčistiti pojem, kaj je narodna poezija ter njen poatek, ki ni vedno izvirjen, temveč nastaja tudi na osnovi prevodov. Vsega tega se je Grafenauer lotil v uvodu — ki pomeni res kratek, a strijnen uvod v bistvo narodne pesmi; nato pa je vzel v obravnavo staro velikoonočno pesem, ki nam je znana še iz stiskega rokopisa (1440) ter iz Trubarja v protestantski popravni ter skuša priti do njenega pravega jedra iz predreformatorske katoliške dobe.

Ta pesem »Naš Gospod je od smrti vstal«, ki jo je zapisal Trubar l. 1567, je Grafenauer pregledal v vseh znanih inačicah, ki jih je precej ter jih primerjal med seboj in jo potem rekonstruiral v stari obliki.

Grafenauer je znanih devet inačic od stiskega zapisa l. 1440 do Schönlebnovega l. 1672, ter torej njena tradicija sega prav v XVII. stol., najprej primerjal vse tekste med seboj ter ugotovil, da je Trubarjeva redakcija te najstarejše slovenske velikoonočne pesmi iz katoliškega časa popravljena z namernimi tekstnimi popravki in dodatki, da pa je poznejša iz l. 1595 v knjigi, ki jo je izdal njegov sin Felician, nespremenjena predprotestantska inačica (to sta dva protestantska zapisa te pesmi),

vse druge katoliške inačice od stiske do zadnje pa so neodvisne samostojne inačice iz predprotestantskih predlog. Tudi Schönlebnova je zapis kat. inačice; pač pa je zapisovatelj imel pred seboj Trubarjev tekst, na katerega se je oziral glede pravopisa. Na podlagi teh ugotovitev se je Gr. lotil naloge, rekonstruirati na podlagi vsebine in razporedbe motivov predreformacijsko katoliško velikoonočno pesem.

Ob tem razboru motivov in primerjav zaradi rekonstruiranja jedra v časovnem razmaku ter ugotovitve razvojne poti teh inačic in zgodovino pesmi same, je Gr. zadel ob najrazličnejše probleme, ki so z našo cerkveno pesmijo v zvezi. Tako sledimo postanku cerkvene pesmi, ki se razvija iz kirielejzonov, kar pa stiški zapis ni več bil, temveč je intonacijska trokitična pesmi. Do tu sledimo skupnemu razvoju nemške in slovenske pesmi, potem se pa ob prevzemu novega motiva, namreč z motivi cerkvenega leta od adventa do velikega petka, razvije ta pesem v svojo smer ob ustrezajočih slovesnih cerkv. in nabožnih pesmi. Ta primerjava z drugimi pesmimi tistega časa, ki vsebujejo motive cerkvenega leta, adventne, božične pesmi, Marijine in litanijski motivi, daje priliko, da navaja Gr. vsaj 44 slovenskih pesmi, ki imajo snovno zvezo s to pesmijo, ter so se pele pri nas v srednjem veku ter pomenijo katoliško tradicijo izpred protestantske dobe. Tu se dotakne prvih slovenskih kirielejzonov, ki so znani iz brižinskih spomenikov ter rekonstruira obredno posem ob ustoličenju, s čemer obnavlja rezultate razprave, o kateri smo že govorili, da je izšla samostojno v Glasniku Muzejskega društva. Iako je ugotovil za ta čas od VIII. do XII. stol. pet različnih prošnih in elavilnih klicev, 12 različnih adventnih in Marijinih pesmi (med njimi: Lepa si, lepa roža Marija, Češćena si Marija itd., ki so torej stare pesmi še iz srednjega veka ter torej še bolj častitljiva starina, kakor smo mišljili) Nadalje dve božični pesmi, ne da bi posebej imenoval pobožne božične kolednice, ki so po velikem delu še odsev

srednjeveških nabožnih pesmi in so jih ljudje peli v cerkvi pri jeslicah. Nato 15 obrazcev postnih pationskih pesmi, med njimi 12 obrazcev pesmi žalostnega rožnega venca, dočim se pesmi, ki so jih gotovo peli tudi ob častitljivem in veselem delu rožnega venca, niso ohranile. Devet pesmi pa je iz velikoonočne dobe ter nekaj ehvističnih pesmi. Prepričan pa je, da je zlasti božičnih pesmi iz tega časa bilo še več, pa da jih bo treba še raziskati.

Tako se je dr. Grafenauerju ob natančnem razboru motivov ene stare velikoonočne pesmi iz predreformacijskega časa pri nas odkrilo še 44 drugih pesmi, ki so z njo v vsebinski ali slogovni zvezi, ter pripadajo katoliškemu vsesemu pesniškemu repertoarju iz srednjega veka ter gojenju slovenskega jezika v cerkvi v času, iz katerega imamo sicer zelo malo knjižne, zapise tradicije. Vendar pa so tudi ti drobci, ki so živi še danes, veliko naše bogastvo, ter moramo biti vsem tem našim znanstvenikom, ki zadnje čase s tako vno in s takim uspehom raziskujejo našo najstarejšo kulturo, iz srca hvaležni za rezultate njihovega dela, ki to dobo osvetljujejo z nove strani. Obnem z odkrivanjem te najstarejše tradicije v naših krajih, pa se postavlja prof. dr. Grafenauer tudi na stališče knjižne in tradicijske važnosti karantanskih Slovencev samih ter ni nujno, da smo vse dobili od sv. bratov, ki sta prišla v naše kraje šele dobrih sto let potem, ko so prejeli krščanstvo in je že merskaj tega obstojalo pred njima, kar sta potem onadva samo razvijala dalje.

Razprava je gotovo vredna popularizacije rezultatom, kar smo skušali s tem opozorilom.

Tu pa omenjamo tudi, da je v isti številki napisal tudi etnolog dr. F. Kotnik zanimive podatke o kultu sv. Antona Padovanskega pri nas kot komentar Drabosnjakovih Rajmov od Sv. Antona. Tako tudi ta razprava po svoje opisuje versko tradicijo pri nas v poznejšem baročen času ter odziv pri ljudskem pesniku Drabosnjaku.

KULTURNI OBZORNIK

Razprava o slovenskih cerkvenih pesmih v predprotestantski dobi

V zadnji številki revije »Čas«, o kateri smo že poročali glede nekaterih člankov, je izšla tudi izredno zanimiva razprava prof. dr. Ivana Grafenauerja o najstarejših slovenskih cerkvenih pesmih pod naslovom: »Ta stara velikoonočna pesem« in še kaj. Pod tem, sicer skromnim naslovom pa se skriva odkritje cele vrste slovenskih cerkvenih pesmi, ki jih moramo označiti kot narodne, in ki so se pele v naših krajih že v srednjem veku in segajo s tradicijo v prva stoletja našega pokristjanjenja. Dozdaj je slovenska literarna zgodovina beležila samo kakih 12 pesmi, ki da so znane iz časa pred nastopom protestantizma in še to po zaslugi omembe in predelave starejših predlog v protestantskih zbirkah; sedaj pa jih Grafenauer s tem člankom odkriva 44 »amo kot pičlo primerjalno gradivo ob eni sami stari pesmi, ki jo je postavil v naslov, dasi je gotovo še izdatnejše število drugih pesmi cerkvenega značaja iz tega predreformatorskega časa ohranjenih v naši ustni tradicijski književnosti, to se pravi v narodnih cerkvenih pesmih. To je gotovo za naše knjižno in kulturno zgodovino važno znanstveno odkritje ter je samo dokaz, kako nepravilno so ravnale naše starejše literarne zgodovine, da se niso ozirale dovoljno na ustno izročilo, ki ga je treba pritegniti v literarno zgodovino ter ga vvrstiti v časovno zaporednost celotnega literarnega zanimanja kakšnega naroda. Tako ta snov ne spada samo v folkloro, v področje etnografe, temveč prevzemajo prav moderni literarni zgodovinarji tudi to vrsto narodnega izročila k svojim stolicam ter v literarno zgodovinsko obravnavanje (na pr. prof. J. Hořak v Pragi in drugl).

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 11. februarja: Lurška Marija; Adolf, škof; Deziderij, škof in mučenec.
Petek, 12. februarja: Evaldija, devica in mučenica; 7 ustanovnikov; Melecij, škof.
Lunina sprememba 12. februarja: Prvi kraje ob 1.40, Herschel napoveduje mrzlo vreme in sneg.

Novi grobovi

+ Slavko Preinar, 3. februarja je umrl gosp. Slavko Preinar, odvetnik v Metliki. Maša zadušnica za rajnjo bo v petek, 12. februarja pri glavnem oltarju v frančiškanski cerkvi.
 + Marija Zupancič, v Ljubljani je umrla gospa in mati Marija Zupancič, rojena Kladnik. Rajnino bodo pokopali v četrtek 11. t. m. ob pol 3. popoldne iz kapele sv. Janeza na Zalah.
 Naj rajnima eveti večna Luč! Vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje!

Fantje - dekleta samo za vas:

Jaklišč: SVETLA POT (Čista mladost)
 Knjiga za dekleta in fante, Vez. 32 lir
 Toth: POMLADNI VIHARJI
 (Fantovska mladost) Br. 23, vez. 30 lir.
 Gerely: DAJ MI SVOJE SRCE
 Knjiga za dekleta, Br. 23 lir, vez. 35 lir
 Weiser: LUC Z GORA. Povest iz dilaškega življenja. Br. 14 lir, kar. 17 lir, vez. 21 lir
»LJUDSKA KNJIGARNA«
 v Ljubljani - Pred Škofijo štev. 5
 M. Kosičeva cesta 5 in podružnica
 Novo mesto (preje Krajece)

Zlata poroka

V Golobovi hiši v Ljubljani na Rimske cesti 5 stanujeta gospod Ivan Kiferle, upokojeni šolski upravitelj, in njegova gospa Milena, bivša strokovna učiteljica, ki je priredila za tisk leta 1907 »Slovensko abecedo za ženska ročna dela«. Imenovana sta si danes pred 50 leti prisegla pri oltarju zvestobe in ljubezni tako v dobrih kakor slabih časih. Strojeno obljubo sta vestno izpolnila, tako da sta se dandanes drug drugemu zgledno složna, v pomoč in oporo.
 Ivan, ki se je rodil dne 15. maja 1866 v Borovnici, je služboval kot učitelj na šoli Družbe sv. Cirila in Metoda v Triesteju, potem v Škrlatini, Dutovljah, Podbrezju, Naklem in Preski. Od tu je prišel v Ljubljano, in sicer v salezijanski zavod na Rakovniku, dokler ni bil upokojen leta 1924. Nato se je trudil še z večanjem petja na moščenjski šoli. Razen v Triesteju je bil v ostalih slovenskih krajih hkrati cerkveni organist in pevski vodja. Posebno so se mu priljubile cetre. Zategadelj je napisal in priredil za to glasbilo precej ustrezne stvarne, katero je izdal v 18 zvezkih. Po njih so ljubitelji ceter prejšnja leta kaj pridno segali in se za njihovo vsebino izredno zanimali. Za tisk ima povsem pripravljeno zbirko mnogih pesmi, kakor tudi novo citraško solo odnosno učno knjigo o citrah in citranju. S tem delom je spretno zadel veliko vrzel v slovenskem citratstvu, preskrbel naši narodni pesmi odlično mesto v domači glasbeni književnosti ter se obenem sam častno in dostojno proslavil.
 Jubilant se zdi, ako ravno je siromak popolnoma oslepel, rad z veseljem in navdušenjem kakšno zabrenka na svoj priljubljeni instrument in povrh zapoje vmes. Toda ne bil bi zmeraj tako vedrega in čilnega duha v svojih velikih letih, kakor je ponavadi, ko bi mu ne stregla nad vse ljubeznivo in z vso svojo močjo njegova blaga in srčno dobra življenjska družica. Sama stara že nad 70 let, prenaša z vso vdanostjo vsakdanje neprijetnosti ter je dan na dan prepolna skrb za svoje ljubljene sinove in hčerke. Zakoncem se je rodilo devet otrok, od katerih je eden umrl, drugi pa so zaposleni kot uradniki in učiteljice.

Izšla je zanimiva in silno odobrena februarjska knjižica
 Spisal dr. Kniffo
 Cena 1 lra
Satan
 Naročilna knjižica 12 lir. Naročite se na Knjižice!

Ko bosta slavljenca danes ob 9 dopoldne v križanski cerkvi po maši obhajala zlato poroko, bo celoten obširen krog prijateljev in znancev svojim čestitkam pridružil tudi prošnjo, da bi njima podelil Vsemogočni še dosti zdravih, srečnih in mirnih dni.

Inž. Matija Kraje — 70 letnik

V krogu svoje ljubljene družine praznuje danes inž. Matija Kraje, načelnik gradbenega oddelka bivše banske uprave v p. 70 letnico svojega plodonosnega življenja. Po rodu je iz Grrovega pri Cerklji, Osnovno šolo je obiskoval v Ložu, realko pa v Mariboru. Po maturi je odšel na Dunaj, kjer je študiral gradbeno stroko na tamošnji visoki tehnični šoli in diplomiral leta 1899. Istega leta je dobil prvo službeno mesto pri železnici. Leta 1908 je bil sprejet pri deželnem odboru bivše vojvodine Kranjske v Ljubljani, kjer je začel svojo kariero v gradbeni upravi službi. Strokovno sposoben, vreden in priden si je znal utirati pot navzgor in je že razmeroma mlad postal direktor takratne gradbene direkcije. Po njeni likvidaciji je bil leta 1924 imenovan za načelnika gradbenega oddelka bivše banske uprave ter ostal na tem mestu do leta 1935, ko je stopil v zaslužni pokoj. Težke naloge so čakale načelnika Kraja na vseh področjih razvoja gradbene stroke. S svojo sposobnostjo, svojim neumornim delom pa je premagal vse težave, tako da danes lahko zadovoljno gleda na uspešna dela, ki so se pod njegovim vodstvom izvršila. Mnogo cest, zgradbe, vodovodi, mostovi itd. pričajo o njegovem vsestranskem udejstvovanju. Podrejenemu uradništvu je bil resen, srčno dober in pravičen predstojnik.

Naš jubilar je poročen s hčerko pokojnega dolgoletnega državnega in deželnega poslanca Frana Povšeta. V zakonu so se jima rodile tri, danes že poročene hčerke.

Načelnik Kraje ima široko Slovenije mnogo prijateljev in znancev, ki mu vsi iz srca žele, da

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

Lepi dnevi. Uživamo prav lepe, večinoma sončne dneve. Mraz je popustil, sneg skopnel. Vidoma se bližajo spomladi. Samo po vrhovih in pobočjih tolminskih hribov leže še zadnje plasti snega, ki ga pa sonce dnevno razjeda. Burja, ki je za mnoge predele naše dežele prava šiba božja, letosaj zimo zelo malo divja, v zadnjih dnevih je pa docela utihnula.

Za agrarno povzdigo Gorizijske pokrajine. Prefekt v Goriziji Cavani je prošle dni sklical na sestanek vse agrarne činitele svojeja področja ter je z njimi v navzočnosti predstavnikov Stranke razpravljal o povzdigi kmetijstva. O strokovnih vprašanjih je poročal prof. Marsano, načelnik agrarne inspekcije. Govoril je o povečanju agrarne produkcije, za katero so dani potrebni pogoji. Po določitvi programa za letošnje leto je bil sešatek zaključen v vzklikom Duceju.

Z Gorenjskega

Tri mladinske župe na Gorenjskem. Z veljavo ob 30. januarja je državno mladinsko vodstvo ustanovilo tri župe hitlerjevske mladine, in sicer radovljsko s št. 948, krško s številko 949 in kamniško s št. 950. S tem je doseženo povečanje hitlerjevske mladine na Gorenjskem končalo svoje delovanje. Dosedanji voditelj tega poveljstva župni vodja Rauter je bil poverjen z vodstvom župe Beljak, hkrati pa je bil imenovan za posebnega mladinskega poveljnika za Gorenjsko.

Sprejemne preiskave za dobrovoljce orožja SS. SS oddelki so začeli zopet sprejemati dobrovoljce v starosti od 17. do 45. leta. Po Führerjevi odredbi mora vsak dobrovoljec odslužiti četrletno delovno službo. Da bi lahko preje vstopili, je sedaj dovoljeno, da odhajajo mladeniči na delovno službo že s 16 in pol leti tako da z izpolnitvijo 17. letom lahko pristopijo k SS oddelkom. Služba pri orožjih SS je vojaška služba in obsega popolnoma motorizirane divizije sledeče vrste: pehoto, konjenico, topništvo, oklopna, lovce na oklopnjake, pionirje, motorizirane strelce, protiletalsko topništvo, gorske čete, poročevalske čete, sanitetne čete itd. Sprejemne preiskave za dobrovoljce so bile na Koroskem od 7. do 10. februarja. Prvi dan je sprejemna komisija sprejemala v Beljaku, drugi dan od 10.30 naprej v Kranju v gostilni »Stara postaja«, tretji dan v Celovcu, četrty dan pa v Spodnjem Dravogradu na orožniški postaji ob osmih zjutraj.

Prireditve KdF v februarju. — V kranjskem okrožju bodo tudi v februarju številne prireditve organizacije Kraft duch Freude. Najvažnejše bodo naslednje: v Kranju 7. in 8. februarja ob 20 v strankinem domu, v Predvoru 13. februarja ob 3

bi mu naklonila usoda še mnogo prijetnih in zdravih let. Tej želji se tudi mi radi pridružujemo.

— Spremenljiva vreme. Dobra dva dni trajajoče suho vreme se je v sredo mahoma preobrnilo. Ze jutraj je bilo brez megle, toda precej oblačno. Na zapadu so se gibali črnosivkasti oblaki, ki prinašajo navadno dež. Barometer je začel padati in je v sredo zjutraj dosegel 763.4 milimetre. V torek je bila najvišja dnevna temperatura +1.5, v sredo zjutraj minimum -2.2. Ceste so pomrzle. Zato je promet mnogo udobnejši, kakor pa je bil v času brozge.

— Pozivamo vse rejce koz, ovac, prašičev, kuncev, perutnine itd., kateri dosedaj niso prejeli krmil za živali pri »Malem gospodarju«, Gallusovo nabrežje 33, da se prijavijo ob določenih dneh v zgoraj omenjeni pisarni zaradi popisa živali in prejemanja krmil. Pisarna sprejema prijave samo dopoldne in sicer: 13. II. črke A do G, 16. II. črke H do L, 17. II. črke M do R, 18. II. črke S do Z, 19. II. zamudniki.

— »Superc« čaj ustreza vaši želji po pravem ruskem (kolonialnem) čaju.

Iz Novega mesta

Nov sneg je padel v noči od nedelje na ponedeljek, kar nas je prav za prav precej osupnilo, saj je postalo že čisto spomladansko vreme. Na prisojnih mestih so že pričele cvesti trobentice in tudi nekatero drevje in grmičje ima že čisto napete popke in je treba le malo toplote, pa bi pričelo dodobra odganjati. Pa se je vreme kar na hitro spremenilo in padel je nov sneg, ki se po mestu in po ravninah sicer ne bo obdržal, vendar pa je vsled njega nastalo veliko blato. Temperatura se je nekoliko zaostila.

Knjige Mohorjeve družbe je še mogoče naročiti bodisi pri g. vikarju v kapitlji, bodisi v podružnici »Slovenec« na Ljubljanski cesti. Knjige veljajo za celo leto le 20 lir, kar za štiri lepe knjige in za današnje čase ni veliko in si ta denar lahko vsakdo utrga se s tem podpre staro slovensko knjižno ustanovo. Naj ne bo Slovenca brez teh knjig.

V prečtenem letu je bilo v Novem mestu zaklanih 349 glav goveje živine.

Na italijanski postojanki nekje na fronti v Tunisu obstreljujejo sovražne črte z metaleci granat.

žel, Solčavi, Sv. Petru v Savinjski dolini, Polzeli, Ponikvi, Slivnici pri Celju, Vitanju, Smartnem ob Paki, Vidmu ob Savi, Vranskem, Ločah pri Poljčanah, Velenju, Zrečah, Sv. Ilju pod Turjakom, Sv. Vidu pri Grobelnem, na Ljubnem, v Podčetrtku, Zibiki, Slovenskih Konjicah, Sv. Kunigundi na Pohorju, Arčičah, Novi cerkvi, Sv. Stefanu pri Smarju, Dobju, Gotovljah, Petrovčah, Dramljah, Dobrni, Lučah, Grizah, Sv. Petru na Medvedovem selu.

Iz Hrvaške

Imenovanje novega velikega župana. Z odredbo Poglavnika NDH je imenovan Ferdo Stilič, predeceidni sodišča v Banji Luki za velikega župana velike župnije Gacko in Lika s sedežem v Gospiču. Sedanji podžupan velike župnije Lašva in Glaz Muhamed Sudžuk bo pa po odredbi hrvatskega notranjega ministrstva poleg svojih rednih poslov osedaj vodi in opravlja vse posle še za veliko županijo Pliva in Rama.

Šef hrvatskega trgovinskega zastopstva v Švici. Na predlog hrvatskega zunanjega ministra je imenovan dosedanj izredni poslanik in zunanjem ministru Josip Miklovič za šefa trgovinskega zastopstva NDH s sedežem v Zürichu.

Zastopnice ženske ustaške mladine na tečaju v Italiji. 28. januarja je odpotovalo v Rim 26 članic hrvatske ženske ustaške mladine, kjer bodo prebile mesec dni na tečaju Italijanske liktorske mladine.

Ambulanta Hrvatskega Rdečega križa v Zagrebu. V veliki moderni baraki, ki so jo postavili v neposredni bližini zagrebske postaje, je Hrvatski Rdeči križ odprl svojo ambulanto, v kateri je urejena velika spalnica, obednica, ambulanta, kuhinja, sprejemnica, soba za zdravnika, prostori za sestre in vse ostale priklone. Postavitve barake in oprava ambulante je stala tri milijone kun.

Delovanje borze dela v Zagrebu. Javni urad za delo v Zagrebu je lansko leto zaposlil 19.079 oseb. Raznih podpor je pa razdelil 4.769.000 kun.

Poljedelske ustanove v NDH. Po statističnih podatkih je na področju NDH pet državnih posestev, tri državne drevesnice, trije državni ribogojni zavodi, 4 srednje in nižje kmetijske šole, 14 kmetijskih gospodarskih šol, 4 gospodarske šole, 2 podkovski šoli, 15 gospodarskih postaj in 4 uradi za kolonizacijo. Okrajnih pomožnih gospodarskih ustanov je 65. Na vsem državnem področju deluje 217 okrajnih gospodarskih referentov, 24 župskih in 174 okrajnih veterinarjev.

Osijska radijska postaja je začela s poskusnimi oddajami 25. januarja. Z rednimi oddajami bo začela takoj, ko bo izpolnjen stolec upravnega oseba. Osijska postaja oddaja na val 242.2.

Iz Srbije

Smrt znanih srbskih kulturnih delavcev. Ob koncu meseca januarja sta v Belgradu umrli književnik Ranko Mladenović ter časnikar Stanko Kučić. Pokojni Kučić se je pred vsem udeleževal kot poklicni časnikar ter je več let uredil eno od avtoritativnih ter kot dopisnik sarajevskih dnevnikov in oseskega »Hrvatskega lista«. Baval se je tudi s književnostjo ter je pred leti napisal roman iz belgradskega življenja.

Zasluge srbskega delavstva. Belgrajski nemški dnevnik poroča, da so srbski delavci, zaposleni v Nemčiji, poslali dosedaj svojim družinam v domovino 105.74 milijonov dinarjev.

Drobna ljubljanska kronika

Danes, ko obhajamo spomin prikazanja B. D. Marije v Lurdu, bo v župni cerkvi sv. Jakoba posebna večerna pobožnost. Ob 6 in 12 molitev rožnate venca pred lursko kapelico, ob pol 7 govor, nato procesija z lukami po cerkvi in litanije M. B. Procesije, med katero se poje lurska pesem, se naj udeležijo zlasti mladina, ki se zbere ob 6 v faral dvorani.

VIII. simfonijni koncert, ki je bil napovedan za ponedeljek, dne 15. t. m. so pa vršili v ponedeljek, dne 22. t. m. to pa zato, ker je del simfonijnega orkestra tokrat teden močno zaposlen v Operi. — Vstopnice za 22. t. m. bodo v predprodaji od srede, 17. t. m. dalje v knjižarni Glasbene Matice.

Planistka Emilija Dornovškova, ki že voč let deluje v Ljubljani, je prvič javno koncertirala decembra prednjega leta in imela takrat zelo laskave ocene. Tako pravi eden izmed kritikov: Dornovškova se je privkrat pojavila v ljubljanski koncertni dvorani, pa si je s svojimi odličnimi nastopi pom osovila arca poslušalcev, ki so bili izredno hvaležni za velik umetniški užitek, ki jim ga je nudila pianistka. Drugi zopet poudarja njeno solidno igrjo, polno najstojarske umetniške strogosti, katerim daje polnoga izraza v svojem zrelom dozanju. Letošnji njen koncert bo jutri v petek, dne 12. t. m. v mali filharmonijski dvorani in na sporedu ima dela, ki so jih napisali skladatelji: Martucci, Suk, De Falla, Chopin in Liszt. Na koncert domače umetnice opozarjamo. Začetek bo točno ob pol 7 v mali filharmonijski dvorani. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Zadnja predstavla zabavne burke s petjem »Svoje glave« bo v nedeljo, dne 14. februarja ob 5 popoldne. Igra je bila pri prvih dveh predstavah popolnoma razprodana in je tudi za to zadnjo predstavo izredno zanimanje, zato priporočamo, da si proskribite vstopnice pravočasno. — Vabimo vse, ki jim je do prijetnega predpustnega razvedrila, da pridejo v nedeljo v frančiškansko dvorano. — Vstopnice že dobite v

trgovini Silfigo, Františkanska ulica 1, na dan predstave pa pri blagajni od 10 do 12 ter dve uri pred predstavo.

»Laznivec« je naslov veselolige, ki jo bo uprizoril Rokodelski oder v nedeljo 14. t. m. ob 5 popoldne. Zabavna komedija z avtorja in razvoja vozil prijetne, smehe polne vsebine. Predprodaja vstopnic bo v nedeljo od 10 do 12 in dve uri pred predstavo v društveni pisarni, Petrankova 12-I. desno.

Lietalca zastavljenih predmetov bo v petek 12. t. m. ob 15 v uradni prostorih mestne zastavljavnice na Poljanski cesti 15. Opozorjamo, da je z oddajo Viskoke komisariata za Ljubljansko pokrajino 2% odpravnina zvišana na 4%. Zastavna doba predmetov ostane natanko šest mesecev ter po preteku te dobe predmeti zapadejo.

Se nekaj o tobaku. K statistiki o tobačnih izdelkih, ki jih v Ljubljani blizu okolice lani porabila, naj se omenimo, da je bilo lani prodano do ca 675 kg tobačnih klobas, ki jih rabijo v prvi vrsti »čikarje« in tudi piparji, ki devlejo te klobase v pipo. Lani so Ljubljanci pokadili skupno 175.119.000 različnih cigar. Ako računamo, da ima Ljubljana z blizino okolice do 150.000 prebivalcev, lahko omenimo, da pride na vsakega prebivalca nad 1120 cigar na leto. Sedaj so pri nas v modi od cigar le kratke, portorike in kuba. Vseh teh cigar je lani bilo prodano do 7.538.000 komadov. Na posameznega prebivalca bi prišlo tako-le nekaj nad 500 cigar letno.

Gledališče

OPERA. Četrtek, 11. februarja ob 17: »Sestra Angelika«. 7. simfonija. Red Četrtek, 12. februarja ob 17: »Zemlja smehljiva«. Red A. Sobota, 13. februarja ob 17: »Seviljski brivci«. Gostovanje čilna rimske Kraljeve Opere, baritonista Giuseppe Taddella. Cene od 40 lir navzdol.

Zaradi obolevosti nekaterih opernih solistov je morala Opera te dni spremeniti repertoar. »Thais«, ki je bila napovedana za

četrtek, se ne vrši, paš pa bo ta dan uprizorjena opera »Sestra Angelika« z heleno »Sedma simfonija«. Predstava bo za red četrtek.

Baritonist Giuseppe Taddell — gost v »Seviljskem brivcu«. V Rossinijevi komični operi »Seviljski brivci« bo pel v soboto, dne 13. t. m. naslovno vlogo čilna rimske opere, baritonist Giuseppe Taddell, ki je s svojimi koncertnimi nastopi dokazal svoje nenavadne umetniške kvalitete. Opozorjamo na to gostovanje, ki bo izven abonmaja. Predprodaja vstopnic od četrta od 10.30 dalje v Operi.

DRAMA. Četrtek, 11. februarja ob 17.30: »Mirandolina«. Premiera. Red premierski. — Petek, 12. februarja: Zaprtje. Ravateljstvo Drame prosi splošno občinstvo, da bi se pri predstavah med izvajanjem vzdržalo ploskanja, ker to moti igranje na odru in potek igre.

V četrtek 11. t. m. bo premiera Goldonijve komedije »Mirandolina«, za red premierski. Ta igra ima za vsebino navdve lahkom, ljubezivo in segavo zgodbo o štirih snubih lepe kranjske Mirandoline. Djanje se godi v rokokojski dobi v Firenci. Mirandolina bo igrala Mira Danilova, njene snubce pa: Jan, Gregorin, Verdonin in Gorjnek. Režija: Jože Kovič, scenograf inž. E. Franz.

Naznanila

ROKODELSKI ODER. Nedelja, 14. februarja ob 5 popoldne: »Laznivec«. Opozorjamo na predprodajo vstopnic, ki bo v nedeljo od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrankova 12-I. desno.

FRANČISKANSKI ODER. Nedelja, 14. februarja ob 5 popoldne: »Svoje glave«. zabavna burka s petjem. Predprodaja vstopnic v trgovini Silfigo in na dan predstave pri blagajni frančiškanske dvorane od 10 do 12 dopoldne ter dve uri pred predstavo.

RADIO. Četrtek, 11. februarja, 7.30 Slovenška glasba. — 8. Napoved časa. — Poročila in italijanski — 12.30 Plošče — 12.30 Poročila in slovenski — 12.45 Labka glasba

— 13. Napoved časa. — Poročila in italijanski — 13.10 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski — 13.25 Prenos iz Nemčije — orkester pesmi, vodi dirigent Angelini — 14. Poročila in italijanski — 14.10 Vojaske pesmi — 15. Poročila in slovenski — 17. Napoved časa. — Poročila in italijanski — 17.10 Pet minut gospoda X. — 17.15 Koncert — kitarista Stanka Preka — 17.35 Kvarter »Il Giglio« iz Firenz — 19.30 Poročila in slovenski — 19.45 Napevi in romane — 20. Napoved časa. — Poročila in italijanski — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenski — 20.30 Prenos iz rimske Kraljeve Opere: Puccini: »La Boheme« — V odmorih: predavanje v slovenski — zanimivosti v slovenski — Po končani operi: poročila in italijanski.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Bleiweisova c. 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62 in mr. Gurtus, Mosto, Zaloska cesta 47.

Poizvedovanja

Zgubila sem damsko zapestno uro na rdečem usnjatem pasu. Našel v upravi »Slovenec«. Dam nagrado.

Parliamo Pitaliano!

Tekaj Italijanski, ki ga vodi prof. dr. Stanko Leben. — Sreda, 10. februarja ob 19.

LEZIONE TREDICESIMA

A quella conferenza mi sono molto annoiato. — Si è macedoniata d'inchostro. — Le giornate si sono allungate. — Ho sentito che sei stato malato. — Ho saputo che è arrivata. — Ha lasciato la famiglia ed è partita per l'America. — Mia sorella è tornata ieri. — Quante disgrazie sono accadute dall'anno passato! — La nave, colpita in pieno, è affondata. — È stato un disastro: ci siamo molto divertiti e siamo tornati a casa soddisfatti. — Sono state punte senza alcuna ragione. — Buon giorno, cari amici, dove siete stati iersera?

Siamo stati al teatro. — Sempre si è ricordato delle belle ore passate con lui. — Iersera mi sono coricato verso la mezzanotte, ma mi sono addormentato soltanto alle due; e stamattina mi sono levato un po' tardi. — Non mi è stato possibile di venire per mancanza di tempo. — È scappato uno sciopero tra gli operai. — Vi siete gustato lo stomaco, perché avete mangiato troppi fichi. — Siamo partiti iersera e siamo arrivati stamattina. — È andato a letto per tempo e ha dormito tutta la notte.

Passato prossimo

arrivare
 sono arrivato, -a siamo arrivati, -e
 sei arrivato, -a siete arrivati, -e
 è arrivato, -a sono arrivati, -e

vergognarsi
 io mi sono vergognato, -a tu ti sei vergognato, -a
 egli si è vergognato ella si è vergognata
 noi ci siamo vergognati, -e voi vi siete vergognati, -e
 essi si sono vergognati esse si sono vergognate

essere
 sono stato, -a siamo stati, -e
 sei stato, -a siete stati, -e
 è stato, -a sono stati, -e

Essere

Coniugate al passato prossimo le proposizioni seguenti: Non essere passato all'esame. — Essersi stancato col troppo lavoro. — Essere partito col treno e essere ritornato con la corriera. — Non essersi immischiato in quella faccenda. — Essere stato al caffè e aver bevuto una tazza di caffè e latte.

Tu natisnjeno benedilo je samo ključ za vse one, ki slede pouku italijanske po radiu. Italijanske ure so na sporedu ob ponedeljkih in sredah za začetnike, ob petkih pa za tiste, ki že imajo gotovo predznanje, vedno ob 13.

TOMAŽ POKLUKAR:

BELE ZVEZDE

Kako lepo bi bilo, če bi sedajle vedel, da je v kuhinji mlada in lepa gosposdinja, ki pripravljala kosilo! Kdaj pa kdaj bi stopila na prag in ga poklicala: Matevž! bi zavriskal in spet bi zletel ubogi tički, ki stikajo za mrčesom. Da, tički že prepevajo: veselijo se toplejših dni in se s svojim živkanjem postavljajo pred samicami. Poraja se novo življenje, pri katerem se zdi Matevžu, da je samo opazovalec. Vsak tiček bo našel družico, njegova pa se je zgubila za devetimi gorami in devetimi vodami.

Mater v kuhinji ima zelo rad in ji bo vedno zvest, vendar mati pomeni zrelemu fantu preteklost in sedanjost, ne pa bodočnosti. Kako dolgo bo še vodila gosposdinstvo Andraževih? In katero bo pripeljal k hiši, kadar bo obnemogla? O tem še nima pojma. Bo pa moral dobiti žensko pridnih rok, zdravo ko dren in dobrega srca. Nekoč se bo moral poročiti; če ne, bo njegovo kmetovanje podobno vejici, ki si jo odrezal na drevesu

in vtaknil v vodo, da bi ji podaljšal življenje za nekaj dni.

Toda, sedaj se še ne bo oziral po drugi, saj je to čisto nemogoče. Čas bo že prinesel svoje. In tisto, kar bo prinesel, bo ženitev zaradi rodu, ženitev brez prave ljubezni.

Prav posebno je veselilo Matevža drevje. Popje na hrushkah in jablanah se je iz dneva v dan bolj napejalo; kazalo je, da se mora vsak čas razpočiti. Potem bo tu zgoraj prijaznejše; vse bo v barvah, vse bo dišalo.

Pri fari je zvonilo poldne. Matevž je zaustavil konja in s hlapecem sta odmorila angelško čečenje. V mestu se ni odpravil, če je slišal poldansko zvonjenje, in je hodil s klobukom na glavi, kar spada — čisto razumljivo — k meščanski ugačenosti. Tu doma pa ima zvon drugačen moč in greh bi bil, če ne bi prekinil dela, ko molji vsa fara. Če bi ravnal drugače, bi bil spačen meščan na njivi, ne pa kmet, ki pričakuje blagoslova od zgoraj.

Ko je izpregel konja, je še pohitel k žagi. Tudi delo na žagi ga je zanimalo. To je že vedel, da les nese, žaga pa še posebej. Zemlja te preživlja, ti poplača trud s pšenico, ržjo, ovsem, koruzo, fižolom in krompirjem; za toliko ljudi daje hrane, kolikor se jih sklanja k njej, kolikor jo škropi s potom. Dosti več ne daje. Ž žago je drugače; tu deluje moč pare, vode ali elektrike in ti nadomešča deset parov rok.

Z očetom se je dogovoril, da bo vpejal knjigovodstvo celokupnega gospodarstva. Po prvih povprečnih in površnih računih se je pričel, da sta ga vzdrževala v mestu gozd in žaga; izkupiček, ki ga je dajala zemlja, je zadostoval komaj za davke, tekoče potrebe in plače hlapcem in deklam. Tako se je zgodilo, da se je začel zanimati tudi za lesno trgovino. Zemlji bo posvetil svojo moč in ljubezen, lesni trgovini pa svoje znanje.

To so bili Matevževi sklepi že v drugem tednu, odkar je bil doma. Uvidel je, da bi bilo dobro dokopiti še kaj gozda, povečati žago in trgovati brez posrednikov.

O tem ni govoril z očetom, zakaj vse to je še pesem bodočnosti. Očetu je bil samo dober pomočnik in njegov zvesti učenec. Kadar koli je nanesla priložnost, ga je spraveval, da bi se učil: zakaj je odločil ravno to njivo za krompir, s ka-

terimi drevesi namerava pomladiti sadovnjak, koliko svetlobe mora biti v gozdu in podobno. Oče mu je od srca rad odgovarjal in mu stregel iz bogate zaloge izkušenj. Matevž si je naročil tudi strokovnih knjig; sram bi ga bilo, če ne bi vedel, kaj pišejo žolani gozdarji, poljedelci, živinorejci, vinogradniki in vrtarji.

Bil pa je Matevž tudi sam svoj. Pri studencu si je postavil cementno ploščo, nad njo pa obesil vedro vode s škropilno cevjo. Kadar ga je mikalo, da bi se okopal, je hitel z delom, da se je spotil, potem pa se je vrgel v kopalne hlačke, potegnil za vrvice in voda je štrkala na razgrete mišice. Mati se je kaj kmalu naveličala z opomini, da se bo prehladil. Svojeje skromnega izuma je bil vesel kakor otrok. Vabil je tudi očeta, da bi si privoščil takšno osvežitev; ta pa je dejal, da mu tudi šilce žganja požene kri po žilah in ga poživijo.

Na Majdo se Matevž ni jezil. Marsikateri večer je izvelel njeno podobico in jo spraveval, kaj se je v resnici zgodilo. Podobica je molčala; le to mu je vedela povedati, da je bilo nekoč zelo lepo in da je sedaj vse nekam prazno. Nekomu prazno? O, zelo, zelo prazno! Ko je bil dan najlepši, se je spomnil izgubljenega dekleta in potem ni več čutil sonca, ki se je pogovarjalo z brstečo zemljico okrog hiše v regri.

Naj pa le ve, da je ni pozabil. Prvo in drugo nedeljo, ko je šel k maši, je nosil v žepu razglednico a pozdravom in jo vrgel v poštni nabiralnik. Več ji ni pisal. Saj sama dobro ve, kaj mu je pomenila. In če si je premislila, je to zanj zelo hudo, zanj pa ne. Saj bi bilo res nenavadno, da abi se mestno dekle preselilo v hribe nad Sv. Lovrencem in se tam posvetilo njemu in zemlji njegovih prednikov.

Moj Bog, Majda je fanta poznala in ga rada imela, zemlja pa ji je bila tuja. Veliko časa je imela za premislek in nekoč je uvidela, da mu ne more žrtvovati svojega mladega življenja.

Morda je celo jokala, ko se je odločila za konec. To je verjetno; prav tako verjetno pa je drugo: spoznala je človeka, ki je boljši od Matevža in srce ji je vzplamtelo iznova. Sedaj se spreha z njim in je morda bolj srečna kakor lanske jeseni, ko je zardevala, če je srečala Matevža.

Prišla je cvetna, ki je bila tisto leto zelo pozna. Dren se je razcvetel in lastavice so se vrnile. Matevža je ganilo, ko so se spreletavale okrog hiše ter iskale koticke, kjer bi začele graditi in plesti svoje gnezdo. Najrajši bi jim nanesil ilovice ter slame in jim pomagal pri neznem opravi. Toda, živlice delajo po svojem načrtu in gledajo na človeka z nezaupanjem.

Umetnost na starodavnih in sodobnih olimpijadah

Kdor je imel priložnost, da je obiskoval domače umetniške razstave, se je lahko prepričal, da se je malokateri umetnik navdušil za športne motive. Zdi se, da je le malo umetnikov, ki prisluskujejo utripanju mladih src, katerim pomenijo igrišča, plavališča, reke in gore področje vnetega udejstvovanja. To, kar vidimo v galerijah slik in na razstavah, so navadno pokrajinski motivi, portreti pa redkejši prizori, zajeti iz vsakdanjega udejstvovanja človeka. Tudi slike snežnih poljan in alpskih motivov redkokdaj ponazorjujejo to, kar čuti smučar ali kar čuti planinec.

Na domačih razstavah iščeš zama motiva, zajetega iz športnega življenja; zaman iščeš podobno smučarja, ki drvi po klancu ali plavca, ki reže valove ali jate tekačev, ki so se podali na gozdni tek. Malo več veselja za športne motive opazi pri kiparjih, ki radi upodabljajo človeško telo v naponu sil. Ko pa motriš delo podrobneje, se kaj kmalu prepričaš, da ne gre za pobudo, ki se je porodila ob doživljanju športne igre ali borbe, temveč za delo v ateljeju.

Ko me je nekoč neka ugledna osebnost naprosila, naj bi kupil srebrn pokal za velike športne tekme, sem neimenovanemu gospodu predlagal, naj bi daroval rajši umetniško delo, kip ali sliko. Vprašal me je, če je to v skladu s pravili, in ko sem mu odgovoril, da je umetnina vsakakor umetnejša od pokala, mi je dal vsa pooblastila za nakup umetnine, primerne za nagrado prvemu zmagovalcu. Moram pa priznati, da sem zaman iskal plastiko, ki bi bila primerna. Nisear niso imeli v zalogi umetniki, ki sem jih obiskal, in ker je primanjlovalo časa, sem moral kupiti navaden srebrn pokal, čeprav sem načelno proti tej vrsti nagrad.

Primer omenjam samo zaradi tega, da podčrtam oduševnost, ki vlada med domačo umetnostjo in med sodobnim gibanjem, ki mu pravimo šport. Umetnik ima seveda polno pravico, da svobodno zajema one motive, ki so njegovemu čutenju najbližji. Mi pa, ki vidimo v športnem gibanju več kakor fizične tekme, kakor lov za rekordi in za senzacijami, ki vidimo tudi v športu vejo na drevesu ljudske kulture, bi bili umetnikom zelo hvaležni, če bi nas kdaj pa kdaj razveselili na razstavah tudi z motivi, ki so nam blizu in o katerih sodimo, da so vredni umetniškega truda. Na olimpijskih razstavah v Amsterdamu in v Berlinu smo videli nešteta dela iz področja klasične atletike, veslanja, jadrarja, konjskega športa, smučanja, plavanja in drugih panog, kar nas je prepričalo, da je možno ustvariti tudi iz področja športa umetniška dela visoke kvalitete.

Gre za zblizbanje med umetnostjo in med športom; za zblizbanje, ki se ne more izvršiti čez noč, temveč potrebuje časa in razvoja. Hoteli smo dati samo pobude prvi, kakor drugi strani. Naloga športnih voditeljev bi kajpada bila v tem, da bi taka dela kupovali za nagrade pri vseh pomembnejših prireditvah. Doslej je bila navada, da so kupovali športniki samo tovarniške pokale ali plakete. To je razvada, ki ni v nobenih veljavnih športnih predpisih utemeljena. Če obiščete tekmovalce, ki so tekem zadnjih dvajsetih let zmagovali, in če si ogledate njihove nagrade, boste videli polne omare pokalov, zaman pa boste iskali del umetniške vrednosti. Težki tisočaki, ki so šli za pokale, bi bili v vsakem oziru boljše naloženi, če bi šli v roke umetnikom. Ti bodo dobili povoda in priložnosti za uporabljanje športnih motivov, zmagovalci pa bi dobili dela trajne vrednosti. V tem smo hoteli nakazati najlažjo pot do zblizbanja med upodabljačo umetnostjo in med športom.

Izkopnine v Olimpiji so najboljši dokaz za to, da se niso zbirali tam samo mladeniči v razcvetu telesnih sil, temveč tudi duhovni velikani. Mnogoteri kipi, ki so jih izkopali na kraju starih olimpijskih igr pričajjo, da ni šlo samo za tekme v hitrosti in moči, temveč tudi za umetnost. Stari Grki niso tekmovali samo v gimnastiki; v zvezi z gimnastičnimi igrami so rdi prirejali tudi nastope dramatikov, učenjakov, pevskih zborov ter razstave slikarjev in kiparjev. Stari Grki so imeli

veliko smisla za olimpijske igre mladeničev — kakor sploh za ubranost, duševno in telesno. S tem se je stopnjeval tudi smisel za umetnost. In umetniki sami se niso izogibali stadionov; igre mladcev so jih privlačevale in jim dajale marsikatero pobudo za umetniško ustvarjanje.

Športni drobci

Odbor lahkoatletskih sodnikov namerava prirediti tekom meseca februarja predavanja za one športne delavce, ki so dopolnili 21. leto ter imajo veselje do izvrševanja lahkoatletske sodniške funkcije. — Pismene prijave je poslali do 15. t. m. na naslov: CONI, Ljubljana, Bleiweisova c. 1a-II. — V primeru, da bo zadostno število prijav, bo objavljen datum, ura in kraj predavanj v »Slovenec«, »Jutru« in »Piccolu«.

Italijanska nogometna zveza je objavila spored prvih letošnjih mednarodnih tekem. Dne 4. aprila bo nastopila italijanska državna reprezentanca proti švicarski v Zürichu, 2. maja pa bo igrala na italijanskih tleh proti Madžarom.

Primo Carnera, bivši svetovni boksarski prvak težkega razreda, o katerem smo že poročali, da je prešel med rokoborce, se bo v kratkem pojavil tudi na inozemskih tekmah. Čitamo, da mu je italijanska težkoatletska zveza že odobrila njegov prvi nastop v Nemčiji.

Umrla nam je naša ljubljena soproga, dobra mama, gospa

Zupančič Marija roj. Kladnik

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 11. t. m. ob pol 3. uri popoldne z 11. kapele sv. Janeza k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 9. februarja 1943.

Zalujoči ostali.

Dotrpel je in umrl v sredo, dne 3. februarja 1943, naš ljubljani sin, predragi brat, stric in svak, gospod

Slavko Pretnar

odvetnik v Metliki

Sveta maša zadušnica bo v petek, dne 12. februarja 1943, ob osmih zjutraj pri glavnem oltarju frančiškanske cerkve v Ljubljani.

Ljubljana, Zagreb, Beograd, dne 9. februarja 1943.

Zalujoči: Mati Terezija, družini: dr. Jože in Mirko Pretnarijevi ter družina Miloš Osetova.

TEL. **KINO SLOGA** 27-30

Veliko zgodovinsko delo
»Angleški kralj ne plača«
z najboljšimi umetniki: Osvaldo Valenti, Andrea Cecchi, Silvano Jachino in dr.
Predstave od 14.30 ure dalje. — Konec ob 20.15.

TEL. **KINO UNION** 22-21

Komedija za smeh in kratek čas
»Nezvesti soprogi«
V glavnih vlogah: Hans Moser, Lucio Englisch, Theo Lingner in drugi komiki...
PREDSTAVE:
ob delavnikih ob 16 in 18.15; ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in ob 18.30

TEL. **KINO MATICA** 22-41

DVA FILMA DNEVNO:
Ob delavnikih ob 14.30 »Ciganska ljubezen«
ob 16.30 in 18.30 »Anuška« — Ob nedeljah in praznikih ob 10.30 »Ciganska ljubezen«, ob 14.30, 16.30 in 18.30 »Anuška«

Ciganska ljubezen
odlični igralci: Madeleine Sologne, Jean Gallant
Dramatična vsebina, petje, ples.
Ciganski orkester in zbor!

Anuška
nepozabna Dunja — Hilde Krahli
v glavni vlogi! Film pestrosti in dekorja! Dunja in valčki, stare pesmi in plesi! — Drama lepega, plemenitega dekleta.

Mali oglasi

Službe

Dobe:
Postrežnico

za dopoldanske ure, za-
nesljivo, pošteno - sprej-
mem. Prečna ul. 8. b

Kupimo

Otroške vozičke
kupimo; plačamo dobro.
Trgovina »Oglede«, Mestni
trg 3 (vhod skozi vežo).

Rezan in okrogel trd les

ponudite vagonne koli-
čine z navedbo cene na
upravo »Slovenca« pod
sifro: »Takoj plačljivo«
štev. 889.

Stanovanja

Jstejo:

Stanovanje 4 do 5 sob
z vsemi pritliklami, mo-
derno, v centru, isčem
za takoj ali pozneje. Po-
nudbe upravi »Slov.« pod
»Družina starih oseb 901«.

Prodamo

Brinje

Istrijsko nudimo v Ljub-
ljani in Radolovi vasi. -
Sever & Komp. 1

70 cementnih obrobkov

masivnih, metrske dolži-
ne, napredaj. - Wohinz,
Glince XV, št. 6, poleg
mešč. šole na Viču. 1

Zahtevajte

pri Vašem trgovcu
»NAŠ ČAJ«
od Kmetijske družbe.

Jordan Jovkov:

Sanjač

Prišel je Ak Jahja in iz njegovih besed je Bojanov posnel, da dvomi, ali jih bodo spustili čez mejo, ker je že minila ura šest. Vendar pa, se je zavzemal, naj bi poskusili. Če jih pa ne bodo pustili, se bodo vrnili in prenočili tukaj. Stopili so v voz in odrinili. Bojanov se je umaknil v sobo in skozi okno z očmi spremljal oddaljujočo se kočijo. »Da bi jih ne pustili! Da bi jih ne pustili!« si je govoril. Potolil se ga je nemir in veselje. Še je videl lepi obraz gospodične, ko se je obrnila in pogledala vanj. »Dober večer! Dober večer!« je poveljal kakor nor in se smešno klanjal pred steno. »Dober večer, gospodična! Dober večer!«

Potniki so se vrnili. Bojanov jim je prišel naproti; zdaj si je že nadel jopič, se potistil in počesal. Vprašali so ga, ali lahko oddajo brzojavko — brž jim je ustregel. Vedel je že, kako se pišejo, od kod so in kam potujejo. Kratko za tem so kakor bližnji znanci sedeli za okroglo mizo pod akacijami in kramljali.

»Torej ste že dve leti tukaj?« je rekel visoki gospod, ki se je pisal Lozev. »Že dve leti v tej pušči, v tem Diarbekiru. Veliko je to. In zdi se mi, gospod Bojanov, da — kakor jaz — niste prav trdnega zdravia. Imate mogoče malarijo?«

»Ah, ne. Nič mi ni, zdrav sem. Ali veste, slaba hrana, preveč sedim...«

»E, da, e, da...«

»Kaj pa družina, gospod Bojanov,« se zopet tako sočutno obrne do njega gospa, »v mestu je kajne? Se razumete med sabo, koliko otrok po imate?«

»Nisem oženjen, gospa, samec sem.« In ne da bi prišel v najmanjšo zadrego, je Bojanov pogledal gospodično in se rahlo nasmehnil, kakor da

je hotel povedati: »Kaj vse vidijo in kako bedasti so včasih stari ljudje, kaj ne?« Gospodična Vera mu je prikimala in se tudi nasmehnila.

»Ah, mama!« je vzkliknila, »ali ne vidiš, da je gospod Bojanov še mlad mož?« Obraz je obrnila resnoben, toda iz oči, ki so zajemale vso Bojanovljevo postavbo in, rekel bi, videle skozi klobuk, da je plešast, ji je švigal vesel in nebrzdan smeh. Gospa Lozeva se je opravičila, češ da je človek vedno podvržen zmoti.

»E, da, e, da...« — je nekam v zadregi mrmrljal gospod Lozev.

Večerjali so skupaj. Bojanova je minila vsa sramežljivost, pograbil je prava mrzlca in govoril je nepretrgoma. Povedal je, kje je začel služiti in v katerih mestih je bival, posebno na široko pa se je razmahnil pri opisovanju svojega spopada z nekim višjim uradnikom, ki ga je preganjal in njegovi maščevnosti se mora zahvaliti, da so ga vrgli v to zakotno, divjo vas. Pozabil je jesti, govoriti pa ni prenehal niti za minuto. Od časa do časa je srečal pogled gospodične Vere, ki ga je spražujoče in nekam začuden gledala, na njenih ustnicah pa je plesal komaj zaznaven smehljaj. Njena pozornost je še izpodbilla Bojanova, da je nadaljeval svoje neskončne pripovedi. Stara dva ga očividno že zdavnaj nista več poslušala, ampak sta samo pritrdjevalno kimala z glavo. »E, da, e, da!«, je pogosto zinil vmes gospod Lozev.

Pospravili so večerjo in šele zdaj so utegnili opaziti, da je zunaj nekako zelo svetlo. Mesec je izšel. Akacije so metale po njihovi obleki in po tleh črne sence, ki so jih krasili trepetajoči, zajekom podobni madeži. Noč je bila topla in tiha in je vabila z nepremagljivo privlačnostjo. Odločili so se za sprehod in, ko so bili že komaj izven vasi, se jim je razodela vsa lepota lunine noči na

prostem. Obzorja ni bilo videti, nikjer velikanskih in grobih obrisov planin, gozdov in dreves. Od vseh strani jih je obdajala samo gluha in mlečnobela pustinja, nad njimi se je široko razpenjalo nebo, na njem so žarele samo najsvetlejšje zvezde z belim in svetlim luninim krajcem. Bilo je tako tiho, da je glas zvenel jasno in odsekano; slišali so zvonce nevidne črede, tik pred njim je zapetpedikala prepelica, nekje je zarežgal konj in potem se je docela jasno slišalo njegovo prhanje. Nekje pred njimi se je po klaneu spuščal voz, gotovo je bil natovoren s snopi, ker je neprenehoma rezko škripal; nenadno so mladeniški glasovi zapeli zategneno in strastno tatarsko pesem.

Gospodična Vera je bila zelo vesela. Zdaj je tekala daleč pred sprehajalci in njena bela obleka se je bleščala kakor sneg, kakor bi se vanjo osredotočili vsi lunini žarki; zdaj se je vrnila k njim, se ustavila in zagledala v nebo. Tedaj je Bojanov razločno videl njen obraz, v navdušenju iskreno se in žareče oči, teman vence njenih las in robove pajčolan, ki so ji prhutali preko ramen kakor krila. Moj Bog! Od kod se je vzela zanj taka sreča, je buden ali so to varljive sanje? Čutil je strastno željo, da bi tekel družno z njo, sodeloval pri vseh njenih norčijah; da bi bil blizu nje, ko se je ustavila in zamaknila v kako zvezdo; da bi se njegov pogled zli z njenim in da bi se z njo vred dvignil v nebesa — kakor molitev, kakor hvaležnost do Boga, kakor pesem! Take reči so prihajale Bojanovu na misel, toda ni imel poguma, da bi jih uresničil, pa tudi spoštovanje, ki ga je dolgoval staršem, ga je zadrževalo. Vendarle pa ni bil nikoli tako vesel in prostodušen; strmeč v lepo deklinirano postavbo, ki je plavalala kakor bel privid v mesečini, je govoril zdržema, ne da bi se utrudil. Če je kje zalajal ovčar, je začel govo-

riti o ovčarstvu, če se je oglasila prepelica, je spregovoril o lovu, če pa je gospodična Vera omenila kako zvezdo — se je spustil v razglabljanje o zvezdoslovju. In četudi je malo vedel o vsem, se mu je zdelo, da govori lepo in zanimivo kakor še nikoli. Predvsem mu je vivala poguma gospodična Vera, ki ga je poslušala in mu sem pa tja odgovarjala. Enkrat celo, ko sta si bila blizu, se mu je zazdelo, da ga je prav prisrčno, četudi za kratek čas, prišla pod roko.

Bojanov niti v sanjah ni mogel verjeti, da bi ta čudoviti sprehod mogel imeti konec. Toda glej, gospa Lozeva je kar na lepem potožila, da je utrujena in da jo mrazi. Takoj so se vrnili v gostilno, si voščili lahko noč in se spravili v svoje sobe. Bojanovu se ni mudilo, da bi prižgal svetilko, se slekel in legel. Stal je sredi sobe tako, kakor je bil vstopil, zmehčen, s srepim pogledom, kakor da so ga mamile kakne čudne sanje. Samo stena ga je ločila od sobe, kjer je bila Vera. Bojanov je napejnal ušesa, da bi ujel tudi najmanjši šum. Nenadoma je nekje preplašen krik gospe Lozeve, potem se nekdo glasno in veselo zasmeje; sredi šuma in urnih korakov, ki so mogli biti samo njeni, pade na pod nekaj steklenega in se razbije. Stara zavpije ponovno, bolj žalostno in preplašeno. Ne da bi čakal dlje, plane Bojanov iz sobe. Pred njim je stala Vera in se celo smejala!

»Ah, gospod Bojanov... Pridite, prosim vas... Nekaj se je sprazilo v našo sobo. Frfota... Bojanov se pogumno zrine noter.

»Oh, moj Bog, kako sem se prestrašila,« je govorila gospa Lozeva, vsa blede. »Poglejte, gospod Bojanov: Vera, primakni svetilko. Sem preglejte, gospod Bojanov... Sem za zastor. Vera, ne sili se tako blizu!«

(Dalje prihodnjik.)